ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

8 динара

БРОЈ 1408

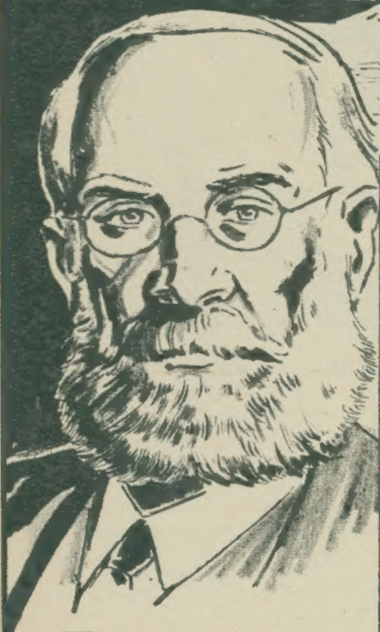
22. 12. 1978. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXIX

КОМПЛЕТАН СТРИП
ШАМПИОН

NM

Ripley

Веровали или не!

Генерал-мајор
ЕДОЛФЕС ГРИЛИ
(1844–1935)
БИО ЈЕ ШЕФ ЈЕДНЕ АРКТИЧКЕ ЕКСПЕДИЦИЈЕ У КОЈОЈ ЈЕ ОД 25 ЧЛАНОВА 19 УМРЛО ОД ГЛАДИ. ПРЕЖИВЕЛИ СУ НА КРАЈУ ЈЕЛИ И СВОЈЕ ЧИЗМЕ.

КИНЕСКА ЏУНКА
ЈЕ НАЈАЕРОДИНАМИЧНИЈИ И НАЈБРЖИ ОБЛИК ЈЕДРЕЊАКА – А ИПАК ЈЕ ЕВРОПСКИ МОРЕПЛОВЦИ НИКАД НИСУ ПРИХВАТИЛИ.

ПРАВИ УЈКА СЕМ СЕМЈУЕЛ ВИЛСОН
(1766–1854)
ЛИФЕРАНТ МЕСА ИЗ ТРОЈА (САД) КОЈИ ЈЕ ЗА ВРЕМЕ РАТА 1812. ГОДИНЕ НА БУРАД СА МЕСОМ СТАВЉАО СЛОВА „U.S." ПОСТАО ЈЕ ЧУВЕНИ „УЈКА СЕМ", СИМБОЛ СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА.

ЛОЛА МОНТЕЗ
(1824–1861)
ИРСКА ИГРАЧИЦА, ИМАЛА ЈЕ ТОЛИКИ УТИЦАЈ НА БАВАРСКОГ КРАЉА ЛУДВИГА I, ДА ЈЕ ЊЕГОВА ВЛАДА БИЛА ПРОЗВАНА „ЛОЛАМИНИСТЕРИЈУМ".

ПЕГАВА ХИЈЕНА
ИМА ТАКО ЈАКЕ ВИЛИЦЕ ДА МОЖЕ ДА ЗДРОБИ НОГУ ЧАК И БИВОЛУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● Блез Паскал (1623 — 1662) француски филозоф, математичар и физичар, у својој петој години писао је стихове, у једанаестој је написао комедију, а у шеснаестој је објавио расправу о конусним пресецима. У својој деветнаестој години изумео је машину за рачунање.

● Виктор Иго (1802—1885) почео је још у својој десетој години да пише стихове који су откривали његов велики таленат будућег писца.

● познати енглески проналазач Џорџ Стивенсон, изумитељ локомотиве, почео је као обични помоћни ложач у једном руднику угља.

● у петнаестом и шеснаестом веку у шпанским високим круговима владао је прави страх од воде. Маргерита, краљица Наваре, веома цењена због лепоте, хвалила се једном приликом да има руке сасвим беле иако их осам дана није опрала.

● Алберто Сантос Думонт, бразилски аеронаутичар (1873—1932), освојио је 1902. године награду од сто хиљада франака јер је први успео да облети Ајфелову кулу у ваздушном балону.

● Удружење произвођача стакла из Оксфорда основало је неку врсту банке за старе боце и стаклене посуде и само за првих неколико месеци пословања сакупљено је пет стотина хиљада тона стакла.

● древни перуански град Куско најстарији је на читавом америчком континенту: основан је у једанаестом веку.

● Карл Маркс је радо читао књижевника Александра Диму Оца, иако је указивао на историјску површност његових дела.

● хавајско писмо је једно од најсиромашнијих на свету и има само дванаест слова; татарско које има 202 слова једно је од најбогатијих.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

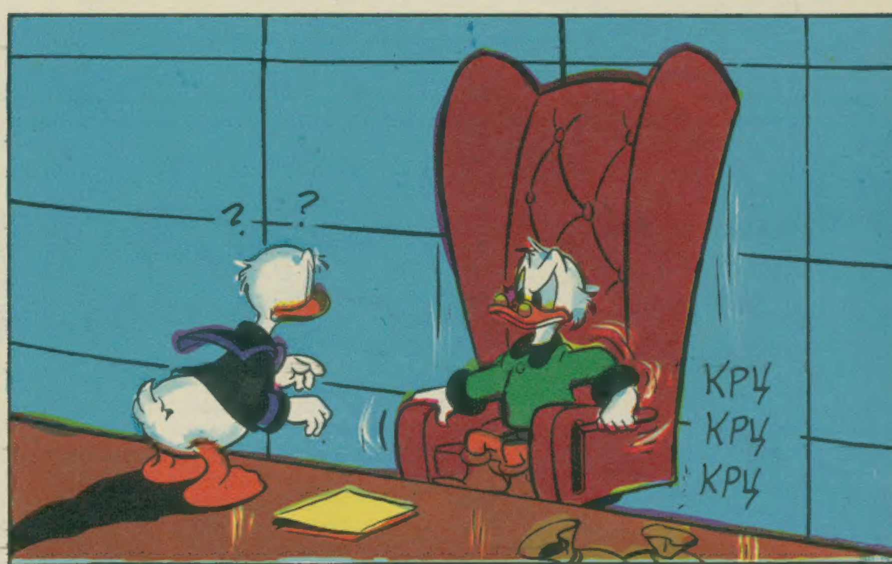

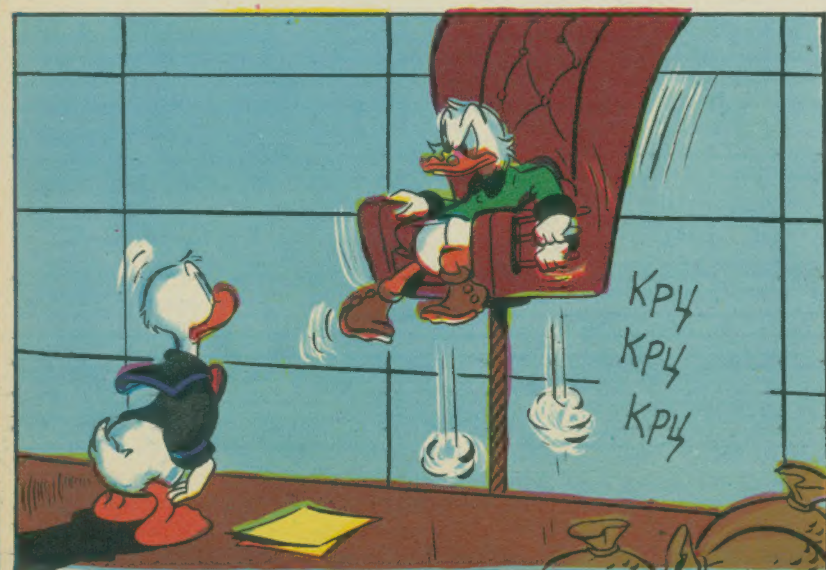

НИЈЕ КЛЕКНУО ПРЕД ИТАЛИЈАНСКИМ ОФИЦИРОМ НИ КАД ЈЕ НА ЛИЦУ ОСЕТИО ПЛАМЕН ИЗ ПИШТОЉА... НАГЛО СЕ ОКРЕНУО И СВОМ СНАГОМ УДАРИО ВОЈНИКА КОЈИ ГА ЈЕ ДРЖАО ВЕЗАНОГ.

У вечерњим часовима 25. септембра 1941. године Бајо Калуђеровић се враћао са обављеног задатка из села Зачира. Требало је да стигне на партијски састанак у село Богут. У џепу је носио пиштољ и бомбу. Познавао је овај терен и ишао безбрижно, средином пута. Ни је ни претпостављао да су Италијани те ноћи упали у Љуботињ.

Изненада, из мрака су се према њему пружиле руке — размакнуо их је, опипао шлемове и брзо се машио пиштоља и бомбе, али било је касно. Иако је био снажан човек, савладали су га и чврсто држали. Разоружали су га, скинули му каиш и везали руке на леђа.

ЋУТАЊЕМ ПРОТИВ ОБАРАЧА

Из таме се појавило још италијанских војника, међу њима и официр. Уперио је пиштољ и рекао Бају: „Компањи, камарад... герила... дове соно?"

Није га потпуно разумео, али ипак је схватио да пита где су му другови. Нека каже, па ће му поштедети живот. Иначе, биће стрељан. Бајо је ћутао и одбијао да било шта каже.

Официр је био упоран, понављао је питање. Бајо се сетио неколико речи на француском, које је учио у школи, и рекао: „Нећу, нећу ништа да кажем..."

Официр му је наредио да иде напред, али Бајо је одлучио да не поступи по његовој команди. Онда је официр наредио војницима да га гурају, али он је упорно стајао. Ови су га готово носили и, кад су се уморили, стали. Официр је опет уперио пиштољ у чело, опет питао: „Герили... дове соно?" Међутим, Бајо је мирно одговорио да му није познато. Официр се разбеснео и наредио да клекне за стрељање. Бајо узвикну: „Монтенегро морто... стојећи!" И није клекнуо. Онда је официр заповедио војницима да га силом натерају да клекне. Неколико њих је покушало да га баци на колена, и Бајо је снажно ударио о камени пут. Бацали су га на колена, али он је ипак успевао да устане. Официр је махао пиштољем и викао: „Ликвидаре, субито, ликвидаре..." Бацише га о туцаник, али се Бајо подиже, стаде на ноге. Смислио је неколико парола, да пркосно одговори, и да га чују другови у оближњим кућама.

Стојећи, викнуо је: „Живела..." Хтео је да каже — народноослободилачка борба, али официр је испалио метак. Бајо је осетио пламен на лицу. Метак му је пробио леву страну браде. Уста се испунише крвљу тако да није могао да изговори више ниједну реч.

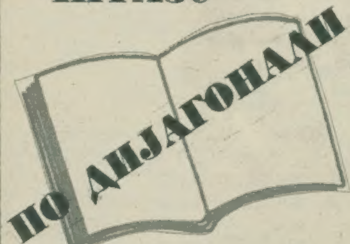
БЕКСТВО У НОЋ

Стајао је, пркосећи смрти. Затим се нагло окренуо и свом снагом ударио ногом војника који га је држао. Војник је пао и испустио каиш, а официр је опалио још један метак. Куршум се зарио у бутину. Бајо је истргао руке и каиш је попустио. Не обазирући се на ране, замахнуо је руком, па ногом и ударио официра у стомак и песницом по глави. Ударао је иостале војнике. Ови су били збуњени, неки су попадали, а други покушавали да подигну официра. Користећи збуњеност Италијана и таму ноћ, Бајо се дао у бекство. Трчао је, али не тако брзо, јер му је крв лила из ране. Зачудо, нико од Италијана није опалио метак, није потрчао за њим... Према њему је ишао један камион са упаљеним фаровима. Пре него што га је осветлио, Бајо је скренуо удесно, путељком у засеок Шабане.

Ишао је, и успео да се пребаци преко развањеног прелаза до долине и увукао се у једну шумицу. Много је ожеднео, изгубио крви и осећао да се хлади и

КЊИГЕ СЕ ЧИТАЈУ —

ТРКАЧИ КРОЗ СЛОВА

СВАКО ОД НАС МОГАО БИ МУЊЕВИТО ДА ЧИТА — 1500 РЕЧИ У МИНУТУ. ТАЈНЕ НЕМА. ПОТРЕБНО ЈЕ ПРВО ДА — ЗАБОРАВИМО ДА ЧИТАМО...

Човек узима књигу од четири стотине страна и мирно каже:

— Прочитаћу је и вратити за сат.

Ово више не припада научној фантастици. Прочитати читаву књигу за један сат више није немогуће. Није чак ни тешко. Многи су у томе успели.

У САД је све и почело. Године 1936. Универзитет у Чикагу отворио је први курс брзог читања. Данас су такви курсеви унети у наставне програме многих америчких факултета.

И наши први суседи Италијани могу од пре годину дана да се упишу у једну од специјализованих школа у Торину, Болоњи, Фиренци, Перуђи или Напуљу.

Године нису важне. Нову технику могу да савладају сви. Нису то људи са надпросечном интелигенцијом нити особе обдарене неким изузетним способностима. Један или два часа недељно и после три месеца — ученик је у стању да чита од 1500 до 3000 речи у минуту.

Само неке речи

Ми читамо тако што наш вид региструје реч по реч и то у хоризонталним редовима. Тако су нас учили. Овој традиционалној техници сада се супротставља нова — читање по вертикали или дијагонали. Резултати показују да се на овај начин чита неупоредиво брже. У добу у коме је времена све мање, ово је значајна уштеда. Штеди се време, штеди се и вид, али присталице новог метода истичу и друге, ништа мање важне ствари.

Поред брзине, нова техника развија и способност концентрације, памћења и синтезе.

— Овде се не учи ништа ново. Ми само развијамо већ постојеће способности код људи — каже Марија Грација, тридесет деветогодишња управница школе која у Милану учи људе како да читају много за мало времена и уз минималан труд.

Нову вештину, звучи чудно, лакше је научити него преносити другима. У већини постојећих школа у свету наставно особље чине енглески или амерички стручњаци, углавном људи који су дипломирали комуникације, социологију или њима сродне дисциплине.

Они прате рад и напредовање сваког ученика кроз поједине фазе курса, а њих је пет. Први је онај у коме ученик мора да „заборави" да чита. Другим речима — ту спада срицање слогова, ритам и ментално понављање прочитаних речи.

Први степен је, дакле, оно што се зове „просторно читање", а, у ствари, представља вежбу којом ученик повећава видно поље. Док су се код традиционалног читања слогови читали један за другим, овде се они спајају у групе које временом постају све веће, док се не дође до оног стадијума у којем групу чини неколико речи одједном. Вежбе се одвијају уз помоћ електронских метронома који ученику одређују ритам.

Друга важна тешкоћа на путу ка брзом читању јесте особина које смо често несвесни — ментално понављање прочитаних речи. Иако је то тешко приметити, један део пажње и времена читача одвлачи реч сама по себи. Треба развити способност да се реч препозна на први поглед, али да се при том не изгуби и њен смисао. Како се то постиже?

Основна карактеристика брзог читача јесте,

★МЕТАК У ЛИЦЕ★★★★★★

малаксава, као да ће умрети. Почела је кишица, ретка али за њега добродошла. Жедан, облизивао је језиком усне. Глава му је отекла, крв се згрушала на лицу. Убрао је неколико храстових гранчица и ставио их на ране, да би зауставио крв. Опрезно је ослушкивао и чуо галаму Италијана.

Близу је зора. Покушао је да стане на ноге и прикупи снагу. Поново је накидао ситне гранчице и ставио их на ране, да трагови крви не би остали по путу. Мало по мало, држећи се рукама за ране, прошао је заселак Шабане, упутио се у правцу усамљене куће партизана Вида Шабана. Успео је да прође ове куће и сакрије се у шумарак. Одавде је видео куће у селу Зачир, на путу који води за Ријеку Црнојевића и Цетиње.

Малаксалост и жеђ су га морили. Одједном је зачуо лупу и разговор. Подиже главу, тамо доле у засеоку Шабане Италијани су претресали куће и пљачкали. Затим су прошли сеоским путем и продужили према Ријеци Црнојевића. Тако је прошла и друга група Италијана, а да га није приметила.

СТИГЛИ СУ ДРУГОВИ

Скривен у шумарку, посматрао је Италијане и сачекао да се удаље од села. Затим је напустио склониште и полако се упутио према кући друга Вида. На кући, врата отворена, ствари испред куће испретуране. Значи, и овде су извршили претрес! Познавао је ову кућу и очекивао је да се неко појави. Најзад, изнад куће зачује глас Вида Шабана и Божа Прље. Два друга нису могла да препознају Баја — глава му отекла, а сав крвав. На њихова питања није могао да одговори. Показао је руком на посуду у којој је било воде. Дали су му воде, опрали ране, пренели га у шумицу близу куће и послали обавештење партизанима у Забрђе. Дошли су другови и превили га. Чудили су се како је остао жив... Од дрвета су направили носила и ноћу га пренели у Забрђе, а одатле у једну пећину.

Пошто се опоравио, Бајо је поново учествовао у партизанским акцијама.

С. Ћетковић

Рођендан ЈНА

ВАТРЕНО КРШТЕЊЕ

У поробљеној и распарчаној земљи, у борби против окупатора и њихових сарадника, рађала се наша армија. Прво су настали партизански народноослободилачки одреди чији је Главни штаб, под руководством Комунистичке партије Југославије, формиран већ првих дана окупације — 27. јуна 1941. Партизански одреди су биле територијалне јединице, углавном везане за свој крај.

Али, убрзо је дошло и до стварања већих јединица, способних да делују као целина или у деловима на сваком подручју где се за то укаже потреба. Прва таква већа јединица била је Прва пролетерска народноослободилачка ударна бригада формирана 21. XII 1941. у Рудом, а дан њеног ватреног крштења — 22. децембар — је Дан Југословенске народне армије.

Ковачи оружја

ДУГАЧКА ПУШКА ПАРТИЗАНСКА

Оружје је отимано од непријатеља, и током народноослободилачког рата, све до 1944. када су савезници пружили помоћ у ратном материјалу — непријатељ је остао главни снабдевач Народноослободилачке војске.

Али, већ почетком рата, поред оружја прикупљеног са разних страна и заплењеног од непријатеља, на слободној територији се и производило оружје. Творци овог оружја, за чију израду је потребна велика стручност, често су били неписмени људи, ковачи или минери по рудницима. Као сировина за израду муниције коришћен је најчешће експлозив заплењен по рудницима или извађен из неексплодираних мина и авионских бомби. Борци су сами правили минобацаче, па и авионске бомбе, чија су пераја била — од обичног лима... И партизански топ, конструисан у Банији, био је дело једног ковача.

У фабрици оружја у Ужицу израђена је прва партизанска пушка чија је цев била за 10 см дужа од цеви обичних пушака. Наиме, меци произведени на слободној територији пуњени су експлозивом извађеним из заплењених немачких бомби и граната и нису имали потисну моћ као оригинално пуњење за пушчани метак. Да би домет пушака био као и код других, цев им је продужена.

дакле, способност да се реч препозна у први мах. Технички речено, треба развити брзину с којом ученик прима штампане симболе, било да се ради о словима или бројевима.

Кандидатима за брзо читање на располагању је још један апарат. „Машина за читање" је, у ствари, пљосната кутија од пластике са отвором чије је отварање и затварање регулисано преко једног механизма (брзине се крећу од једног секунда до двадесет и петог делића секунде). Ученик сам регулише време на механизму, у кутијицу убацује листић на којем су исписане речи код којих број слогова прогресивно расте, а затим притиска дугме. У отвору се, према утврђеним интервалима, појављују речи.

— У почетку вам читава ствар изгледа немогућа. Чекаш да у отвору угледаш реч, а он се већ затвара. Грешка коју сви по правилу чине је та што покушавају да идентификују слова. Уместо тога, боље би било да се опусте и да очима дају времена да се навикну на брзину којом машина „шкљоца". После пола сата већ си у стању да без тешкоће прочиташ све речи на листићу — каже један ученик.

Ова и сличне вежбе „спремности" друге и треће фазе имају сврху да смање покрете очију, време у којем се речи фиксирају и, најзад, да оспособе ученика да избегне враћање на претходни ред.

Брзина се, показују резултати, заиста стиче. Остаје једно питање које сви постављају — шта бива са смислом оних 1500 до 3000 речи које се прочитају у минуту?

Одлучни одговор брзих читача је:

— Смисао се не губи. Нова техника би у противном била потпуно бесмислена. Ради се о томе да ми сем брзине овим методом уклањамо и све оне класичне препреке које отежавају процес схватања једног текста и моћ концентрације — каже један од предавача читања књига по дијагонали.

У четвртој фази треба савладати вештину груписања речи у логичне целине, а када се ово савлада, следи и последњи стадијум — селективно читање, односно избор кључних речи или фраза.

Шта са књижевношћу?

Брзо читање тече, дакле, по дијагонали или вертикали, а вешт читач региструје само оне речи које су важне.

И поред тврђења да се смисао текста не губи, остаје отворено једно важно питање. Да ли се техника брзог читања може применити на све врсте текстова? Шта, на пример, бива са књижевним делима?

— Уписао сам се на овај курс зато што волим да читам, а времена имам мало. Сада успевам не само да нађем времена, већ и да све оне нијансе, које су ми раније измицале, ухватим.

— Некада сам морао да читам скраћена дела. Сада их читам у целини и мислим да ништа не губим, да ми не промичу одлике стила којим је дело писано.

Прво каже један млади економиста, друго један педесет трогодишњи геометар. Да уз помоћ нове технике обојица читају више него раније, сигурно је. Да ли се њихов доживљај књижевног дела може мерити са доживљајем оних који књиге још читају као у „стара добра времена", реч по реч, и ред по ред, тешко је рећи.

Експерименти у неким школама показали су да ђаци с одушевљењем прихватају нову технику. Њима је важно да уче што брже. Задовољни су и наставници који тврде да, сем уштеде у времену, нови метод даје и одличне резултате у савлађивању градива.

М. И.

ЗАГРЕБАЧКИ БОТАНИЧКИ ВРТ

ЦЕО СВЕТ

У једној улици, под истим небом, успешно као да су у поднебљу одакле потичу, живе, цветају и доносе плод **дуглазија** и **вајмутовац** из Северне Америке, **гинкго билоба** из Кине, толико пута опевани лотоси из далеких перивоја средње и источне Азије, огромни кактуси из Мексика и хиљаде разних врста дрвећа, биљака и растиња са севера и југа, истока и запада, чудесних и несвакидашњих за наше зиме и лета, ветрове и температуре. Човек је ту успео да победи климатске раздаљине између меридијана, проникнувши знањем, трудом и љубављу у загонетке ботанике.

Један од најпознатијих и најбогатијих у нашој земљи, Ботанички врт Свеучилишта у Загребу основан је 1889. године на истом простору где се налази и данас, захваљујући највише познатом биљном анатому и бактериологу др Антуну Хајнцу (1861—1919). По замисли овог научника нацрте је израдио и изградњом руководио надвртлар Витеслав Дурханек.

Површина овог врта износи 47 хиљада квадратних метара, отприлике као 6,5 фудбалских терена, а ту се узгаја око 6.500 разних врста биљака. Око 1.500 специјалних врста, којима је због нарочитог начина и услова живота потребна стална нега, држи се у стакленицима. Оне биљке које не могу да поднесу нашу климу зими, такође се већ са првим хладнијим данима склањају у загрејане стакленике, да би их стручњаци у пролеће опет вратили и засадили на отвореном простору.

А како Ботанички врт набавља семење и саднице дрвећа и биљака из најудаљенијих делова света?

Многе примерке донели су са путовања наши научници и истраживачи. Међутим, већина их је добијена разменом са 350 разних ботаничких вртова и паркова са свих континената. Данас овај ботанички врт поседује око 2.000 разних врста семења и садница.

У десет савремено опремљених стакленика, који личе на древне Семирамидине висеће вртове, на површини од 887 квадратних метара, стручњаци пажљиво брину и о најситнијој и најосетљивијој биљци. Без ове даноноћне бриге, загребачки Ботанички врт сигурно не би био оно што јесте: пријатно шеталиште у зеленилу и цвећу за грађане и драгоцена помоћ научницима и студентима биологије. То је, у ствари, и задатак ботаничких вртова, чије је одржавање иначе веома скупо.

Међутим, захваљујући испитивању ботаничара и раду студената, сва средства која се улажу у одржавање Ботаничког врта вишеструко се исплате кроз научне резултате. Студенти ботанике и њихови професори, ђаци и сви они које занима живот биљака у стању су да у свако доба године испитују и прате начин живота живих биљака, а не само мртвих препарата. За загребачко Свеучилиште, чији стручњаци и брину о целом Ботаничком врту, ова оаза тишине и егзотике је од непроцењиве вредности.

Први ботанички вртови у Европи основани су у 16. и 17. веку и у њима се у почетку узгајало само лековито биље. Али, временом су се ботаничке баште шириле и обогаћивале, постајући прави научни центри, без којих би ботаника тешко могла да се развије у савремену и важну науку.

Текст: **И. Лончар**
Снимци: **Н. Стевановић**

УЛАЗ У ПЕРИВОЈЕ — У загребачки Ботанички врт забрањено је уводити псе и возити бицикл, тако да је то царство пешака, тишине и — птица. Свако дрво, грм, биљка, па и она најмања травка обележена је таблицом са стручним именом и називом краја света одакле потиче.

ЉУБАВ РИБА И ЛОТОСА — У неколико базена расте егзотични лотос, сродник локвања и лопоча, водена биљка пореклом из Индије или Африке. Уз његово стабло и под великим листовима пливају рибе које се хране отпацима трулог корења и лишћа.

БОР ИЗ ЈАПАНА — Ботанички врт у Загребу обилује биљкама и дрвећем најразличитијих облика стабала, крошњи, листова. Међу најзанимљивијим је овај патуљасти бор из Јапана, чије стабло полеже по земљи и само по иглицама подсећа на свог сродника који расте „небу под облаке".

У ПЕРИВОЈУ

ПОШТОВАТИ МАЈКУ ПРИРОДУ — Да би све биљке и дрвеће расли и развијали се што боље, неопходно им је обезбедити услове који су слични оним какви су у крајевима одакле потичу. Због тога су, за барске биљке или дрвеће којима је за живот важна влага, сграђени мали базени обрасли воденим биљем.

ЛЕПОТА И БОГАТСТВО У СТАКЛУ — Без стакленика с увек загрејаним радијаторима, неколико хиљада врста би било покошено хладноћом, влагом или ветром. Над овим богатством биљног света, које је заиста богатство и у новчаном смислу, брине екипа стручњака и ту посетиоцима улаз није дозвољен.

ЦВЕЋЕ ПРЕД ЗИМУ — Као да је заборавио да код нас зима долази у друго време него у пределу одакле потиче, овај цвет је ипак процветао. Семе његових предака ветар и птице разнели су широм врта, и ова јединка је због тога остала необележена. До следеће зиме можда ће „научити" да не сме да процвета у невреме.

ЈЕСЕН КАО У КАНАДИ — Захваљујући богатству врста из целог света, посетилац овог врта може за кратко време да доживи раскош јапанских вртова или чак канадске шуме. На слици је једна врста канадског кестена у јесен.

СПОРТ ИЛИ МУКЕ

БЛАТЊАВИ ШАМПИОН

УЧЕСНИЦИ МОТО-КРОСА ВОЗЕ ПО КАЉУЗИ И БРДСКОМ БЕСПУЋУ ПОСТИЖУЋИ ПРИ ТОМ СКОКОВЕ ДУГАЧКЕ И ДО ЧЕТРДЕСЕТ МЕТАРА. ЈЕДАН ОД БОЉИХ У ЕВРОПИ ЛЕНО ШОШТАРИЋ, ДО САДА ЈЕ ЛОМИО КОСТИ »САМО« ЈЕДАНАЕСТ ПУТА.

Навинут и на гори изглед: Лено Шоштарић по доласку на циљ једне од трка.

Свет се готово увек окупљао када је он тренирао, али тог сунчаног дана 1964. године учинило му се да их је више него икад. Дао је гас и снажна машина од 250 кубика са „крампон" гумама загребала је тле и појурила. Годило му је што га људи посматрају.

— Лено, Лено... орило се из свих грла многобројних Карловчана који су дошли на тренинг свог суграђанина у старом, средњовековном шанцу.

Вешто је прескакао рупчаге, обилазио камење... Један камен није видео. Мотор је одлетео на једну, он на другу страну. Свом снагом ударио је главом о земљу.

Посматрачи су занемели, а онда потрчали да му помогну. Хитно је пренесен у болницу. Лекари су установили: потрес мозга и повређен зглоб десне руке!

МЕДИЦИНСКО ЧУДО

Лено је потрес мозга прегрмео, али зглоб није могао да буде излечен. Остао је укочен. За сваког мотокросисту без чврсте шаке — нема такмичења. Шоштарић није тако мислио: после два месеца изишао је из болнице и истог дана у комби натоварио свог „дората" на два точка и запутио се у Чачак — на трку!

Лекарима ни данас није јасно како он вози мотоцикл на мото-кросу с таквом шаком јер знају да та спортска дисциплина, поред неустрашивости и изузетне вештине у управљању двоточкашем, тражи и снагу за двојицу, нарочито покретљиве и јаке шаке. Лено поседује све то. Оштећеном шаком „гњечи" мали колут од чврсте гуме! После три стотине узастопних стезања сматра да је физички спреман за такмичење. Узгред речено, обични људи могу заредом ту гуму да стисну једва десетак пута!

Премда се сматра једним од бољих возача у Европи на тркама је — једанаест пута ломио кости! Страдали су му: руке, ноге, скочни зглобови, ребра, глава, стопало, раме... Десну руку не може да подигне увис! Поседује око 250 пехара, много медаља, седам пута је био првак државе и четири пута други у првенству, па опет каже:

— Свака трка је опасна! Срећан сам кад на циљ стигнем жив.

БЕЗ МИЛОСТИ

Тако говори четрдесетогодишњи отац сина од шеснаест и кћерке од дванаест година. И мада има леп посао графичког механичара у карловачкој штампарији, солидну плату (седам стотина хиљада старих динара), пристојна кола („опел рекорд") и добар стан, не би се ни за живу главу одрекао такмичења, у тој, по мишљењу неких, великој гладијаторској борби још већих гладијатора!

Мото-крос привлачи гледаоце као магнет. Одржава се по брдима и каљугама. Кад је прашина неснoсна земља се полива водом. Успони су стравични: до 46 степени! Ни низбрдице нису блаже. Оне су и највећа посластица за гледаоце, јер се такмичари не спуштају низ брегове већ у пуном налету, стојећи на мотоциклу, скачу са врха, дочекују се на точкове и настављају даље! Пошто мотоцикли за мото-крос морају да имају гуме са дубоким шарама, вожња по меканој земљи личи на — орање! Пада се, судара, такмичари налећу један на другог, подижу се и опет возе и возе...

Нико се не жали што задњи точак једног баца земљу на оног такмичара позади, па сви стигну на циљ облепљени блатом, нити икоме смета што за време трке ослаби и до четири килограма! На онога ко падне или се озледи, остали такмичари не обраћају пажњу: био би то губитак времена!

Смели Карловчанин се сећа:

— Године 1972. један Чех је пао за време трке, а управљач му пробо ребра и раскомадао срце!

Лено се пред трку добро наједе и налије течношћу да му се тело „не тресе", од носно да лакше подноси ударце мотоцикла о тле после скока. Осим тога, утегне се стезником како му се унутрашњи органи не би, којим случајем, „откинули": потреси су веома велики и нагли!

ПОБУНА ПОРОДИЉА

Заблуда је веровање да су трке у мото-кросу (50, 125, 250 чак и 500 кубика) дивље надметање храбрих. Ни говора. Пропозиције су прецизне. Траса стазе је обележена, предвиђено је какви морају да буду мотоцикли, опрема возача. Тако, на пример, правила кажу да просек брзине на трци не сме бити већи од 60 километара на час (за мотоцикле од 250 кубика), да мотоцикл треба да има пластични блатобран, управљач не сме бити шири од 82 сантиметра, а тежина мотоцикла мања од 86 килограма... Разуме се, опруге и амортизери мотоцикла за крос далеко су јачи од оних за брзинску вожњу. Амортизер за „специјалку" кошта и до милион и по старих динара, а цео мотоцикл искључиво прављен за врхунског такмичара и до четрдесет милиона старих динара! Толико стају тренутно најбољи — КГМ или „маико".

Време трајања трке је различито. На првенству Југославије у класи од 250 кубика вози се 30 минута и још два круга. У трци која се бодује за првенство света, међутим, наступ траје 40 минута и још два круга. Најтеже стазе у нашој земљи су Слуњска брда код Карловца (укинута), Тржич и Орехова вас код Марибора, мисли Лено.

Бука коју изазивају мотоцикли за мото-крос је ужасна. Шоштарић је дуго тренирао у шанцу око Карловца. Али, како шанац води поред породилишта, породиље су се побуниле и затражиле од управе болнице да их спасе брујања мотора. Лено је морао да потражи ново место за тренинг.

Скакање мотоциклом на трци није обавезно, али доноси предност у времену над такмичарем који се спушта низ брег. Оно је ствар храбрости и концентрације. Корисно је да возач додирне тле задњим точком. Не учини ли то, летеће на нос. Ако се пада, пада се на леђа. Том приликом, машина се не сме испуштати из руку: она је штит такмичара од налета осталих учесника трке.

Најважнији део возачке опреме су чизме јер се возач у току трке стално припомаже ногама које су стално изложене ударима, посебно цеванице и прсти. Зато су поједини делови обуће ојачани лимом! Шоштарић је четири пута губио нокат на палцу због ударца прстију о камење!

Популарни Карловчанин минуо је зенит славе. Још може везаних очију да расклопи и склопи мотор на мотоциклу и још бежи из болнице после неког лома гипс скида сам) да би, полуизлечен, учествовао у трци. Ипак, године чине своје.

А био је ненадмашан.

М. Тодоровић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ОБРТ У СЛУЧАЈУ ПИТС-ЛИ

ДВА ЗЛОЧИНА ИЛИ ЈЕДАН?

ДОК СУ ДВЕ НЕВИНЕ ОСОБЕ У САМИЦИ ЧЕЗНУЛЕ ЗА СЛОБОДОМ, СИН ЖРТВЕ ОДЛУЧИО ЈЕ ДА ОТКРИЈЕ ПРАВОГ КРИВЦА.

У јесен 1973. прелиставајући њујоршки Сан ди њуз, Крис Беркет је запазио фотографију једне бензинске пумпе која га је подстакла на размишљање. У наслову је био поменут „злочин Питс-Ли".

Догађаји које је упорно покушавао да избрише из сећања одједном су поново оживели. Имао је тада 15 година и живео на северозападу Флориде. Његов отац Цес радио је баш на тој пумпи у Порт Сан Џоу пре него што је изненада нестао заједно с колегом једне спарне летње ноћи 1963. године.

Само неколико дана после очевог нестанка Крис је сазнао да су пронађена два леша. Као луд је отрчао с мајком до куће свог деде који је био утицајна личност и породични саветник. Стигли су и остали. Деда Беркет их је обавестио да је сазнао од шерифа да су два црнца признала злочин.

Опљачкали су благајну — причао им је он — а затим усмртили Цеса ударцем у потиљак да не би било сведока.

Крис се тада није интересовао за детаље нити је желео да се сретне са људима који су били осумњичени за убиство. Избегавао је чак и новинске чланке који су помињали процес и пресуду Фреду Ли Питсу (19) и Вилберту Лију (28 година), осуђеним на електричну столицу, јер је свака информација више само увећавала његову жалост и огорчење.

СМРТ НАД ГЛАВОМ

Сада, десет година после овог злочина, Крис је по први пут прочитао нешто о позадини догађаја што се односило на двојицу окривљених: Питс је тврдио да је од њих изнуђено признање пре процеса, а као сведок који је требало да препозна убице појавила се једна млада жена која је свој исказ мењала бар седам пута, а једном је чак и порекла да су то били ти људи. Осим тога, Питс и Ли су објаснили да их је бранилац по дужности наговорио да признају злочин, јер је по њему то био једини начин да избегну смртну казну.

После доношења пресуде Питс и Ли су порицали да су криви. Процес је обновљен, али без неких нарочитих резултата.

Три године после злочина извесни Кертис Адамс, који је био дугогодишњи пријатељ Крисовог оца, поверио је Крису да је он извршио оба убиства у намери да се докопа суме од око 200 долара која се налазила у каси бензинске станице. Сад је био у затвору због једног другог убиства, такође на бензинској станици — па је — пратећи догађаје — понудио да потврди своју кривицу за поменути злочин, али да му се за то не суди. Судске власти су ово одбиле.

НОВЕ ЧИЊЕНИЦЕ

Питс и Ли су 1972. године имали ново суђење и један сведок је потврдио да је Ли у време кад се одиграо злочин био у својој кући. Али, састављен углавном од белаца, поново је ову двојицу прогласио кривима. Чекала их је смртна казна. Врховни суд Сједињених Држава је готово истовремено утврдио да се у већини случајева смртна казна коси са уставом.

Крис је још једном прочитао чланак који му је деловао врло уверљиво, изненадио га и узнемирио. Од једном се осетио кривим.

Путујући службено у Калифорнију, имао је довољно времена да у колима размишља о судбини Лија и Питса. Љубав према оцу терала га је да се заузме за ова два човека.

Гувернеру Флориде Рјабину Ескјују написо је следеће: **„За мене не постоји бољи начин да одам почаст успомени на свога оца од утврђивања правог кривца за његову смрт и рехабилитације Вилберта Лија и Фреди Ли Питса који још леже у самицама због злочина који нису починили."** Једну копију писма послао је затвореницима. Питс и Ли су били запрепашћени. Он ће се, дакле, борити за њих, изузев ако то није нека неслана шала.

Крис је наставио да прати новинске вести и често је био у контакту са Џином Милером, новинаром Хералда из Мајамија који је о овом случају писао годинама. Затим је пажљиво проучио 67 картица са изјавом Кертиса Адамса датом Ворену Хомсу, руковаоцу такозваним „апаратом истине". Појединости које су се односиле на ток злочина биле су сасвим убедљиве: само је убица могао да их опише до танчина.

Осуђенике су у њиховој борби за слободу подржавала и два марљива адвоката по имену Ервин Блок и Филип Хабарт, док су Милер и његове колеге давали свој допринос кроз чланке којима су редовно пратили догађаје. Холмс је био убеђен да су невини и то је више пута јавно изјавио. Међутим, за два затвореника Крис Беркет је био нешто сасвим ново, можда одлучујуће. Његова спонтана жудња за истином и правдом могла је највише да утиче на јавно мнење.

ГОМИЛА ПИСАМА

Крис је сматрао да је најбоље обратити се гувернеру који је могао, уз сагласност тројице од шест чланова његовог кабинета, да обезбеди помиловање. Зато му је написао: **„Тог давног лета у Порт Сан Џоу извршена су два злочина. Први злочин било је убиство мога оца, а други је извршила сама држава Флорида дозволивши шачици утицајних провинцијалаца, руковођених инатом и политичким амбицијама, да осуде два невина црнца".**

Деветнаестог септембра 1974. Питс је јавио Крису да га је посетио гувернеров представник. Све у свему, он и Ли једва да су успевали да сачувају оптимизам. У новембру, кад се навршило једанаест година тамновања, Ли је написао Крису: **„Хвала на свему што сте учинили и чините за нас двојицу. Ово наше дуго заточеништво одвојило нас је од друштва тако да престајемо да верујемо да ћемо икад више моћи да заборавимо прошлост и почнемо нови живот".**

Крис је био неуморан; разговарао је чак и са Артуром Кенедијем, главним саветником гувернера. Самог гувернера засипао је те

леграмима пожурујући његову интервенцију. Све то ипак није дало резултате

Једне вечери слушајући радио-програм из студија КГО у Сан Франциску који се чује у 13 западних држава Америке, Канади и Мексику, Крис је запазио да слушаоци често позивају водитеља Боба Требора и разговарају с њим о разним проблемима. Решио је да искористи прилику и јавно поразговара о свом проблему, верујући да ће гувернер, ако га грађани обаспу писмима, бити мало предусимљивији. Требор је позвао све слушаоце који сматрају да су Питс и Ли жртве неправде да пишу Ескјуу. И за неколико дана гувернер је био затрпан поштом.

Почетком лета 1975. Крис је назвао Кенедија и замолио га за састанак са гувернером — 19. августа.

ПРАВДА ЈЕ ЗАДОВОЉЕНА

После поменутог састанка Крис је добио дозволу да посети Питса и Лија који су се томе веома обрадовали. Рекао им је:

— Не желим да вас заваравам лажном надом, али готово да сам убеђен да ће гувернер дати помиловање. Ако не, вратићу се поново и учинити све што могу.

Кад су се опраштали, Ли је искористио прилику да му каже:

— Чекао сам да вам ово лично саопштим: ми нисмо убили вашег оца, невини смо!

— Знам — одговорио је Крис. — **Због тога и јесам овде.**

Вративши се у Калифорнију, Крис је наставио да телефонира кабинету гувернера Флориде и да шаље телеграме. Био је толико упоран да су му на крају искључили телефон.

Коначно, 10. септембра 1975. одржан је састанак кабинета.

— Како сам обавештен — рекао је Ескју — **има више него довољно доказа који доводе у питање кривицу та два човека. Истрага је чак показала да су невини. Тражим за њих слободу и ослобођење од одговорности.**

Он и два члана кабинета одмах су потписали помиловање. После пет дана и трећи члан, онај одлучујући. решио је да потпише.

Крис је чуо за ово преко телевизије.

— Успели смо! — викао је радосно.

Питс и Ли су за два дана пуштени на слободу. Одмах су телефонирали Крису не престајући да понављају речи захвалности.

Заслуга, наравно, не припада само Крису.

— Догађа се понекад да се почини неправда — истицао је он. — **Али, ако о њој сазнамо и забавимо се њоме, можемо је исправити отвореним разговором и инсистирањем на одбрани праведне ствари.**

Д. В.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Осећао сам ужасан бол у целом телу — сећао се Коти — а чим бих покушао да отворим очи, све би се окретало и мутило, па бих осетио како ми у ушима зуји и онда бих поново утонуо у мрак...

Коти је био надимак који је добио у брешанском рагби-клубу, где је био омиљен код другова, иначе се звао Франко Винаи. Када се догодила несрећа, 6. марта прошле године, имао је 19 година и био један од најзагриженијих спелеолога-аматера у свом граду.

Те сунчане недеље ујутру Коти је са групом од двадесет људи пошао у испитивање пећине Омбер у близини Бреше, која је тек непосредно пре овог догађаја била откривена. Као и обично, пошто је био најмлађи, налазио се на зачељу поворке. Улаз у пећину био је и стрм, па су се спуштали један по један, везани ужетом.

Ускоро се групи усхићених истраживача указао призор као из снова: на дубини од неких 2700 метара отворила се пространа галерија са богато извајаним пећинским накитом. Према речима једног од спелеолога, личила је на унутрашњост какве барокне катедрале.

У разгледању пећине одушевљеним брешанским истраживачима прошло је цело недељно пре подне. Фотографисали су све што су могли, унапред се радујући док су замишљали каква ће то сензација бити када буду објавили све о свом открићу.

СПАС ПОМОЋУ БУШИЛИЦА

КАДА СЕ СУНОВРАТИО, СВИ СУ МИСЛИЛИ ДА ЈЕ МРТАВ. УЗ ТО, ЛЕЖАО ЈЕ ПРИКЛЕШТЕН НА ДУБИНИ ОД ПРЕКО 20 МЕТАРА, ТАКО ДА ЈЕ БИЛО НЕМОГУЋЕ ПРИЋИ МУ!

Нешто после 14 часова полако су кренули ка излазу из пећине, јер сада их је чекао успон. Када су савладали око две трећине пута, наједном се зачу неко одроњавање и јаук. Људи су се тргли и опрезно окренули: последњег у колони — више није било... Коти се стрмоглавио низ једну урвину!

Дуга неизвесност

— Коти, Коти! — допро је до њега глас, а пећина је вратила одјек. Било је то последње што је младић још чуо, пре него што се од јаког бола онесвестио.

Котијеве другове обузео је ужас и очај када су га угледали доле, на дну провалије стрмих зидова готово прљубљених један уз други. Били су, на несрећу, таман толико широки да младићево тело пропадне до дна! Како му помоћи? И да ли је уопште жив?

У сваком случају, са спасавањем је требало почети истога часа и они што су први изишли из пећине одмах појурише по спасиоца и лекара. Обавештени су и Котијеви родитељи и сестра, па су и они дојурили. За њих су часови проведени крај улаза у Омбер били најстрашнији док су чекали да се појави лекар који је био вољан да се спушта кроз стрми и мрачни лавиринт на чијем дну је лежао младић — и то највероватније мртав, јер се није оглашавао. Када је лекар коначно стигао, било је прошло пуних десет часова од тренутка несреће.

Добро везан планинарским ужетом, почео је да се спушта низ теснац, држећи у руци најнеопходнији прибор: шприц и средство за ублажавање болова. Ако уопште буде од користи!

Најзад је до људи на површини допро из дубине лекарев глас:

— Жив је!

Котијева мајка се онесвестила.

Срећна околност

Сада је преостао најкомпликованији део посла: непокретног и онесвешћеног Котија, са ко зна каквим преломима, извући на површину. А лежао је на дубини од преко двадесет метара.

Испоставило се да га је немогуће извући конопцима, док се претходно не прошири теснац. А то је значило пнеуматским бушилицама развалити стеновите зидове. Предстојали су, дакле, нови часови посла, док се стање несрећног Котија могло само погоршавати!

Прискочили су у помоћ и рудари. Њих шесторица, под светлошћу једног рефлектора монтираног на улаз у пећину, везани конопцима, започели су опасан и мукотрпан посао. Уза све, требало је пазити да се неки комад стене не свали на Котија! Рудари су још морали да прекидају рад и праве дуготрајне паузе како би се лекар поново спуштао до младића и испитивао његово стање.

Тако је прошао цео сутрашњи дан, па и ноћ. А време је неумољиво одмицало! И пре него што је било могуће пажљиво извући Котија на површину, прошло је пуних — 77 часова! Али, када је то учињено, све остало било је питање минута. Амбулантна кола чекала су спремна и Коти је отпремљен у брешанску болницу.

И као што се то у чудесним причама догађа, најнеповољнија околност била је уједно и она срећна: како је урвина кроз коју је Коти падао била веома тесна, то се он није суновратио великом брзином. Зато је и остао жив, са задобијеним потресом мозга и само једним преломом чланка на нози.

Првом новинару који је дошао да га интервјуише, кад је после неколико дана отпуштен кући, младић је ведро рекао:

— Поново ћу у пећине. Ваљда се овако нешто неће опет догодити? А онај ко је макар једном доживео чари подземних двораца, зна да се тога више не може лишити!

М. К.

КАРТЕ КРОЗ ВЕКОВЕ

1

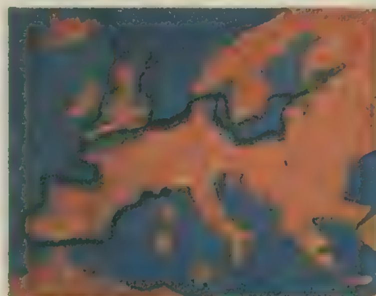
ПРВЕ ГЕОГРАФСКЕ КАРТЕ настале су много пре првих писаних речи. Цртао их је, штанићем по песку и прашини, прачовек да би својим саплеменицима показао правац и удаљеност до неког ловишта. Хиљадама година касније, Вавилонци их цртају на глиненим плочицама. Једна од таквих плочица, стара 4500 година, пронађена је приликом откопавања града Га-Сур. Стари Грци су на својим географским картама приказивали Земљу као равну плочу у чијем се центру налазила, наравно, Грчка!

ОТПРИЛИКЕ У ИСТО ВРЕМЕ Александар Велики је, кренувши у освајање Индије, омогућио да се направе карте до тада непознатих делова Азије.

ТРАЖЕЋИ КАЛАЈНА ОСТРВА (Велику Британију) Грк Питеас је око 325. године пре нове ере стигао чак до Гренланда и Исланда. По повратку, направио је географску карту области крај којих је пловио.

ГРЧКИ АСТРОНОМ ЕРАТОСТЕН (276-194. године пре н. е.) направио је прву географску карту испресецану мрежом меридијана и паралела. То је уједно био и један од првих наговештаја да Земља није равна већ округла.

ИМАЈУЋИ У ВИДУ да је Земља округла, Птоломеј (90-168 године н. е.) је направио карту света у конусној пројекцији са издељеним степенима и почетним меридијаном који је пролазио кроз острво Фортунате.

НА ПЕСКУ И У ПРАШИНИ

РИМЉАНЕ НИЈЕ МНОГО ЗАНИМАЛО да ли је Земља округла или не; њихове карте приказивале су путеве, реке, планине и — границе. Једна од таквих карти, такозвана Појтингерова таблица, сачувана је до данас.

ПРАЗНА МЕСТА НА КАРТАМА у средњем веку били су испуњавана цртежима митских бића, као што су човек без главе са лицем на грудима или жена са ушима до појаса.

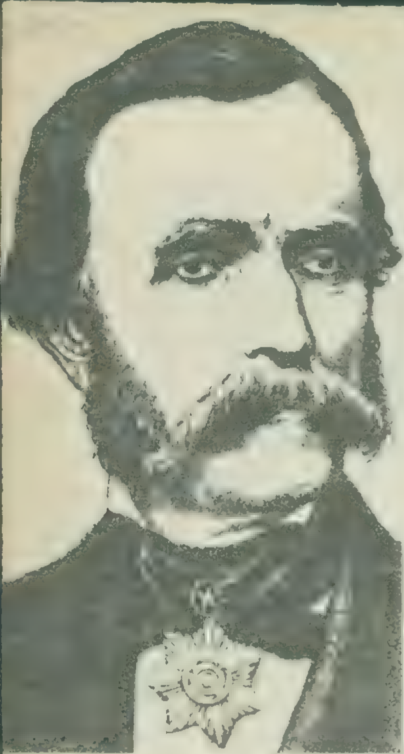

МАРКО ПОЛО је 1295. године кренуо у [illegible] на крајњим трговачким путем за [illegible] у Кину. Две деценије касније, написао је књигу о тим путовањима и употпунио је картама до тада сасвим непознатих делова света.

ГОДИНЕ 1433. у Португалији је основана прва школа за [illegible] и цртање географских карата. Идеју за њено покретање дао је португалски принц познат као Хенри Морепловац. Податке и цртеже који су у овој школи коришћени доносили су са својих путовања најчувенији капетани тога времена. Карте су израђиване искључиво ручно, без обзира да ли су у питању били оригинали или копије.

МИША
АНАСТАСИЈЕВИЋ

НЕСРЕЋНИ БОГАТАШ

Почео је као слуга, а догурао до имовине због које су га називали »подунавским Ротшилдом«. Имао је све што је желео, чак и коњушнице поплочане мермером.

Испрва, док је зграда зидана, људи су се чудили величини простора који је заузимала. Кад су радови привређени крају, није било пролазника који јој се није дивио. Са великом фасадом, балконима, засвођеним прозорима и зупчастом галеријом у врху, представљала је једну од најлепших грађевина у Београду у то време.

Здање је коштало баснословно: сто десет хиљада дуката! За Мишу Анастасијевића, финансијера радова, то је била — ситница! Јер, већ тих година Миша Анастасијевић се мирне душе могао похвалити да до тада ниједан Србин за свога века није стекао више од њега. Поред трговачке флоте на Дунаву, држао је главну канцеларију у Београду, трговачка представништва у Бечу и Пешти и око шездесет сто варишта разасутих од Смедерева до ушћа Дунава у Црно море. На тај начин, целокупан промет у доњем току ове реке био је у његовим рукама. Осим тога, превозио је и путнике, преносио пошту и бавио се банкарским операцијама. Највећи капитал имао је у Влашкој: била су то огромна имања и шуме, укупно двадесетак „мошија" које су га сврставале међу пет највећих земљопоседника у Румунији!

ИЗНЕНАДНА ВЕСТ

И док је Миша Анастасијевић трговао поносећи се титулом „дунавског капетана", добијеном од кнеза Милоша Обреновића, послови на његовом здању полако су завршавани.

А онда, крајем фебруара 1863. године, у Вароши и изван ње изненада је прострујала вест да се Капетан Миша неће уселити у нову кућу, већ је поклања „држави српској за смештај учебних и просветних завода"! У писму упућеном министру просвете Кости Цукићу, Миша Анастасијевић чак моли кнез Михаила Обреновића да прими здање на дар.

Кнез је дар примио и усрдно је захвалио. На згради је постављен натпис: „Миша Анастасијевић свом Отечеству". Народ је био одушевљен богаташевим доброчинитељством.

Здање и данас постоји као леп пример романтичарског стремљења његовог пројектанта Чеха Јана Неволе.

Мало је старих Београђана, међутим, знало праву истину о Капетан-Мишином поклону. Иза дара стајала је позадина, а она је била право лице овог велетрговца.

Рођен у малом месту Поречу на Дунаву 1803. године, он се ни у једном архивском документу не помиње другачије него као — Миша. Верује се да је презиме узео од очевог имена Анастас. Рано је остао без родитеља. Некако се описменио. Мало, али за његове сељане довољно да га у непуној десетој години прихвате као учитеља!

Учио је Миша децу, често већу и старију од себе, и од сваког ђака за то наплаћивао по десет пара месечно. Како је труд био велики, а зарада мала, потражио је срећу међу слугама.

Брзо је растао и још брже се замомчио. Бистрог ума, решио је да покуша са трговином. Уочио је да се траже рогови: воловски за чешљеве, јеленски за дугмад. Зашао је од села до села да их сакупља и... први посао донео је прву зараду. Тих година послужила га је и срећа: загледао се у сестру Симе Урошевића, секретара кнеза Милоша. Оженио се њоме, а кад је Урошевић умро, наследио његову заоставштину. Тако је дошао у додир са српским владаром. Видећи пред собом отреситог човека, Милош га је узео у службу дајући му да за њега води трговачке послове на Дунаву.

НАСАМАРЕНИ БАРОН

Једне године наступила је глад око Видина. Лукави кнез одмах је послао Анастасијевића низ Дунав са неколико лађа жита. Прву лађу мудри Миша је разделио, народу као Милошев поклон. Остало је продао скупље и тако избегао гнев народа. Наравно, тиме је извадио штету на првој лађи и зарадио преко цене коју му је Милош одредио. Како је започињала зима, натоварио је џакове с новцем на санке и запутио се у Букурешт да новац претвори у со.

У Румунији је чуо да неки барон има со за продају, али и да је у беспарици. Првих милион и по килограма Миша је купио по бароновој цени. Кад је исплатио робу, рекао је:

— Купио бих још толико али пара јевтиније по килограму!

Не желећи да испусти добру муштерију, барон је учинио цену. Миша је исплатио и ту количину и опет се обратио барону:

— Узео бих још милион и по килограма али ако може још по једну пару јевтиније по килограму!

Барон га је гледао запрепашћено. Ломио се у себи, ломио, и на крају пристао. Тог тренутка, обрћући новац кнеза Милоша добијен за жито продато у Видину, Миша Анастасијевић је зарадио толико да се могао сматрати богаташем.

Трговина сољу и житом је цветала. Новац се оплођавао и Анастасијевић је од ортака Милоша Обреновића догурао до велетрговца са имовином због које су га назвали — „подунавски Ротшилд". Лов, који је приредио у част румунског краља и неколико стотина званица на свом имању у Влашкој, годинама се препричава као невиђени луксуз. Имао је најбоље коње, слике, тепихе, куће... Где год би се појавио, сејао је новац.

НИШТА ОД ДВОРА

Сви његови добровољни прилози били су врста добре рекламе и вешта одбрана од противника. Ударити на Капетан-Мишу значило је ударити на народног доброчинитеља!

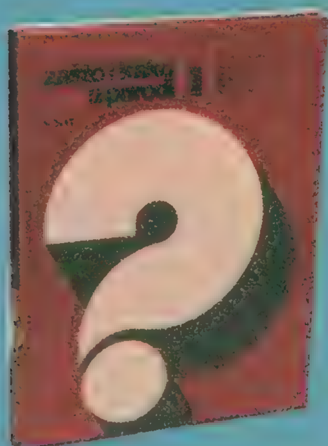
Трговини никад није окретао леђа. Могао је, кажу, да неколико недеља проведе радећи, а да при том само мало одрема и то у току дана.

Имао је све, па ипак никада није био срећан. Праву животну радост причињавала му је политика. Али у политици је пропао. Чим су уставобранитељи 1842. свргли кнеза Михаила Обреновића, стао је уз њих. На агитацију против кнеза Александра Карађорђевића дао је сто хиљада дуката! Милош Обреновић је потрошио више и вратио на престо своју династију. Погођен тиме, Капетан Миша је здање подигнуто у Београду, у данашњој Васиној улици, као будући двор својој кћери и њеном мужу, несуђеном српском кнезу, поклонио — Отечеству! Политичари су то знали, народ није — он му је био захвалан. Кнез Михаило је прихватио игру: и он је јавно захвалио!

После тога се Капетан Миша повукао из Србије на имање у Румунији. Жену је напустио, у зетове (имао је пет кћери) је био разочаран. Сматрао их је млакоњама и неспособњаковићима. Иако се и даље кретао у друштву, приређивао забаве и трговао, у души је носио пустош. Умро је у свом дворцу у Клежанима код Букурешта. Тело му је балсамовано. И данас се налази у месној цркви. Црква је, разуме се, подигнута о његовом трошку.

М. Тодоровић

КЊИГА ЗА МЛАДЕ И ЊИХОВ СВЕТ

1. Федерико Сантин

ЗАШТО И КАКО У ПРИРОДИ, I

Васиона. Сунчев Систем. Земља. Ваздух. Површина Земље.

Цена 200 динара

2. Федерико Сантин

ЗАШТО И КАКО У ПРИРОДИ, II

Живот на Земљи. Животиње. Биљке. Климатске зоне. Прашуме.

Цена 200 динара

Желео сам да припремим ове књиге имајући пре свега на уму шта је мене интересовало кад сам био дечак, сетио сам се многобројних тема на које сам покушавао да нађем одговор и сетио сам се како ме тајна одувек неизмерно привлачила, а истраживање и освајање непознатог представљали сталан подстицај ..."

Овако Федерико Сантин уводи читаоце у своје занимљиве књиге. Богато илустроване цртежима у боји и снабдевене плавим и црвеним картонима помоћу којих се проверава тачност одговора на постављена питања, ове књиге не само што подстичу на размишљање и самостално расуђивање младе читаоце којима су намењене, већ ће, у подједнакој мери, заинтересовати и њихове родитеље.

3. Леонардо да Винчи

БАЈКЕ И ЛЕГЕНДЕ

Трагајући у Леонардовим записима, белешкама и скицама за оним што би могло да заинтересује младе читаоце, савремени италијански књижевник Бруно Нардини пронашао је низ текстова који су, уз малу обраду, изронили на светлост двадесетог века као легенде равне народним предањима и басне лепе колико и Езопове. Поред богатих и многобројних илустрација у боји, књига садржи и копије Леонардових рукописа, скица и цртежа, као и исцрпан и надахнут предговор приређивача и до сада је са великим успехом објављена у десетак земаља.

Књига је штампана на луксузној хартији, у вишебојној штампи, ћирилицом и латиницом

Цена 150 динара

4. Пјер Белвес

ЦРТАМО И СЛИКАМО

Ова књига, са изванредно одабраним репродукцијама у боји уметничких дела као и других ликовних прилога, представља драгоцену помоћ и деци и почетницима у савлађивању основних сликарских техника и попуњава празнину у стручној литератури за ученике, а нарочито за ученике основних школа.

Цена 80 динара

Ове књиге можете набавити у свим Нолитовим и другим књижарама или директно поручити од издавача.

ПОРУЏБЕНИЦА

Издавачко предузеће Нолит, Теразије 13 IV 11000 Београд.
телефони: 324-298, 329-183 и 338-150

Овим неопозиво поручујем следеће књиге (читко упишите бројеве књига које поручујете) ————

Укупну вредност ових књига која износи ——— динара, са попустом од 20%, уплатићу приликом пријема књига од поштара.

———————— (Име и презиме)

———————— (Улица и број)

———————— (Својеручни потпис)

———————— (Место становања)

1928. НОЛИТ 1978.

КРИВА ЈЕ ХИРОШИМА!

ДВЕ ДРАМЕ ХИНКА ГРАЦЕЈА

МАРИБОРЧАНИН СЕ ВЕРИО СА СТУДЕНТКИЊОМ ИЗ ХИРОШИМЕ — БИЛО ЈЕ ТО ПРЕД САМ РАТ У КОЈЕМ ЋЕ АТОМСКА БОМБА РАЗОРИТИ ЈАПАНСКИ ГРАД. ЊЕНА ПИСМА БИЛА СУ ПРВЕ ЛЕКЦИЈЕ БУДУЋЕМ ПИСЦУ ЈЕДИНСТВЕНОГ РЕЧНИКА.

Вративши се касно поподне с посла, Хинко Грацеј је још с врата угледо писмо на столу. Од ње! Сигурно! Дохватио је журно коверат и неколико тренутака чврсто га држао, као да се бојао да му га неко не отме, а онда нестрпљиво поцепао шуштави омот. Шта ли му пише? Да ли пристаје?

Грозничаво је прелетео очима текст све док му се поглед није зауставио на реченици коју је тражио. Била је кратка. Чинило је само једно велико, црним словима исписано ДА. Па, то она, Арико, пристаје да се уда за њега! Дошло му је да запева и заплаче у исто време. Заплаче, јер ће још доста времена проћи пре него што успе да скупи довољно новца за најјевтинију бродску карту. Али, најважније је да га Арико воли. И та љубав му даје снаге, чак му некако и растојање између његовог Марибора и њене Хирошиме чини мањим.

Не Пужић, већ Мравчица

Сећао се оног часописа за есперантисте у којем је пронашао њену адресу. Више се није сећао шта га је подстакло да баш њој пише, њено необично име Харуко, што је, како му је касније објаснила значило Пужић, или жеља да бар преко писама упозна ту далеку, тајанствену земљу. Тек, писао јој. И она му је одговорила, али се није потписала са Харуко, већ са Арико. Због тога, писала му је, што јој се више свиђало ово име које је значило Мравчица.

И ето, већ пуне четири године редовно је слао и примао писма, упознавао Арико, Јапан и јапанско писмо. Јер та њему само са слика позната, двадесетогодишња студенткиња свако писмо завршавала је оним, како се тада Грацеју чинило, ужасно компликованим знацима. Временом, ти идеограми су престали да га збуњују, па је чак почео и да их разликује. И не само то: њима је завршавао писма Мравчици.

Научићу још много тога док дође тренутак да кренем у Јапан, размишљао је млади човек маштајући о девојци коју је волео. У међувремену, неуморно је радио, штедео сваки динар. Већ се са Арико договорио да ће у Јапан кренути у време кад тамо почне Олимпијада. А онда... Освануо је 27. септембар 1940. године, дан када је преко радио-таласа објављена вест да су Немачка, Италија и Јапан склопили Тројни пакт и писма су престала да стижу.

Поразна вест

Свих година рата Грацеј о Мравчици није имао вести. Тек по његовом окончању успео је, посредством јапанске радио-дифузије, да сазна да је и она била међу оних 80 хиљада становника који су 6. августа 1945. године страдали од експлозије атомске бомбе.

Мариборчанин Хинко Грацеј је човек јаке воље и упорности: сем свог матерњег језика, он говори још и српскохрватски, јапански, енглески француски и немачки језик.

Сатима је седео за столом прекривеним Арикиним писмима и зурио у њих. Поко зна који пут читао је оно што је већ напамет знао све док му та слова, ти чудни јапански симболи, нису постали нешто блиско и драго, нешто без чега више није могао. Почео је да им посвећује све своје слободно време. За недељу дана савладао је писање и округлих, хирагана, и оштрих, катакана симбола. Лако их је савладао јер их је било укупно 100. Са канзи знацима већ је теже ишло, јер њих има нешто преко четири стотине, а разним комбинацијама може да се оствари око 1850 идеограма. Овладати овом „азбуком" кинеског порекла није било нимало лако што показује и податак да деца у Јапану за првих 9 година школовања савладају тек 841 знак. За 44 године самоуког учења Грацеј је успео да упозна око хиљаду знакова. Управо због тога и каже:

— Није тешко научити јапански језик, напротив. Оно што је тешко и што свима нама, странцима, задаје највише мука, је писање. Приличан проблем представља и акцентовање речи. Али и ту има помоћи: треба набавити плоче и касете и пажљиво слушати изговор.

И због тога није чудно што Грацеј, мада нема много прилика за разговор, по оцени својих ретких посетилаца из Земље излазећег сунца, веома добро говори јапански.

— За то је, сем плоча и касета, потребан и добар слух — додаје пола у шали, а пола у збиљи сада шездесет петогодишњи Хинко Грацеј.

Рукопис у фиоци

Савладавши јапански језик, Мариборчанин је једног дана, још пре тридесетак година, дошао на идеју да састави словеначко-јапански и јапанско-словеначки речник. И ту своју идеју је остварио. Резултат се данас јасно види — брдо уредно сложених фасцикли са рукописима речника за које аутор уопште не зна да ли ће икада бити штампани!

— До сада још нико није показао интересовање за моје речнике — каже помало тужно Грацеј гледајући 3200 страница пред собом у које је уложио толико рада, времена и воље. За 30 година обрадио је око 49 хиљада основних речи!

Словеначко-јапански речник мањи је по обиму и садржи око 18 хиљада речи и два пута толико синонима. Његов „близнац" јапанско-словеначки речник, састављен је од око 30 хиљада речи и три пута више синонима.

— Срећом, овај велики посао привео сам крају у задњи час — каже Грацеј. **— Сада готово ништа не видим: лево око ми је потпуно покривено сивом мреном, а десним још само назирем контуре. Лекари кажу да то није тако страшно и да би ми операција помогла. А ја не могу да се одлучим јер се страшно плашим. Сем тога, и приходи су ми прилично скромни: тешко да бих могао да одвојим довољно новца за партиципацију.**

И тако сада, кад сам у пензији, дане проводим у доколици. Читање и писање коме сам некада, поред свог редовног посла геометра, посвећивао дане и ноћи, представљају ми прилично мучење, па онда урадим једино што могу: изиђем у шетњу. И тада се сетим првих јапанских симбола које сам научио, младости и амбиција. Сетим се и својих лутања по Европи, коју сам готово целу

пешице обишао, јер никада нисам имао превише новца, мостова на Сени под којима сам спавао. Вероватно да нема ниједног под којим бар једном нисам заноћио.

Волео бих да их поново видим. И Јапан. Никада

После златне медаље са Изложбе EXPO '70 Грацеј је добио још једно признање: недавно је примљен за члана Словеначког оријенталистичког друштва.

нисам успео да одем тамо. Али, више од свега тога, желео бих да прокрстарим нашом земљом да је упознам целу. Да ли ћу то успети?

Професор се изненадио

— **Често** — наставља своју причу Грацеј — **добијам писма. Чак и по неколико њих. Али, овако, готово слеп, не могу да одговорим. А желео бих, јер многи ме питају да ли је тешко научити јапански језик. Хтео бих да их упутим, помогнем им. Овако, дописујем се још само са професором Мицуром Јукио. Са њим сам се, као и са Арико, упознао преко писама. Наиме, једног дана дошла ми је до руку књига Франца Бевка коју је превео професор Јукио. Сео сам и направио рецензију тог превода и послао је издавачу који је о томе обавестио професора. Изненађен мојим познавањем језика, он ми је написао писмо и ето, тако, почели смо редовно да се дописујемо. Двапут ме је и овде, у Марибору, посетио.**

Још нешто бих желео: да опет, као и 1970. године, кад се у Осаки одржавала Светска изложба, будем у стању да преводим исечке из наше штампе и шаљем их јапанској радио-телевизији — на крају нашег разговора каже Хинко Грацеј и с нескривеним поносом показује нам златну медаљу, једину те врсте у Југославији. Доделила му је јапанска радио-телевизија, за како у образложењу и на полеђини медаље пише, ширење братства и слоге међу народима.

Олга Вукадиновић

АТРАКЦИЈА ЗА ТУРИСТЕ И ОСТАЛЕ

Неси има брата?

МНОГИ СУ ВЕРОВАЛИ ДА ЈЕ, АКО УОПШТЕ И ПОСТОЈИ, ЧУДОВИШТЕ ИЗ ЛОХ НЕСА ЈЕДИНИ ЖИВИ ПРИМЕРАК СВОЈЕ ВРСТЕ. САДА НАС АМЕРИКАНАЦ ЏИМ БРАДОН УВЕРАВА ДА ТО НИЈЕ ТАЧНО...

Са најнеобичнијим појавама човек може да се сусретне у Америци, тако бар тврде неки Американци. Јер где, ако не баш тамо, пронаћи рупе без дна, песак који пева. млађег брата чудовишта из Лох Неса?

Што се тиче рупе без дна, она може да се види у врту Џима Џонсона, становника градића Такома у држави Вашингтон. До сада њене праве димензије још нису утврђене и то из једног прилично необичног разлога: рупа се сваким даном све више шири и продубљује!

Кад је 1973. године Џонсон купио велику кућу са пространим вртом, пронашао је у једном његовом углу рупу која баш ничим није скретала пажњу на себе. Затрпаћу је, одлучио је још тада нови власник, али је ствар на томе и остала. Своје одлуке Џонсон се сетио тек кад је у рупу упао његов пас љубимац. Сви покушаји да га извади остали су без резултата, једино што је рупа постала већа, таман толика да човек може да пропадне.

РУПА БЕЗ ДНА

Неколико дана касније. Џонсон је, сасвим случајно. приметио да се пречник отвора поново увећао па је покушао да утврди колико је рупа дубока. У ту сврху послужио се мотком дугачком петнаестак метара али дно није успео да дотакне. Плашећи се да још неко не упадне, одлучио је да рупу одмах затрпа. Међутим, сваки товар земље коју би у њу бацио, а било их је 164, нестајао је нетрагом, дан или два касније.

Следеће што је Џонсон учинио било је да у помоћ позове спелеологе. Али, они су му своју помоћ ускратили, сматрајући да је спуштање у „растућу" рупу исувише опасно. Тако Џонсону није преостало ништа друго до да је огради жицом и да се нада да му у међувремену неће прогутати и кућу као што то чини са вртом. Утеху му пружа новац стечен продајом улазница радозналцима који стижу из свих крајева Америке да својим очима виде чудо невиђено.

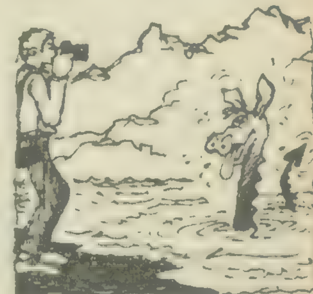
ПЕСАК КОЈИ ПЕВА

Идентична копија камења из Стоунхенџа налази се на једном усамљеном брежуљку у атару Мерихила, недалеко од Портленда у Орегону. Своје постојање американчка верзија Стоунхенџа дугује неком Самјуелу Хилу који је у овај посао уложио гомилу новца и 13 година рада. Да би направио што бољу копију, он је у неколико наврата слао своје раднике у Енглеску како би узели отиске оригинала. Зашто се прихватио овог посла, Хил никада није објаснио, као ни то зашто је копију стоунхенџског камења поставио на неприступачном месту.

Још једна од необичности је песак који пева. Налази се у подножју планине Черчил Каунти у Невади и заиста испушта звуке који личе на неку мелодију, додуше доста једноставну.

Занимљиво је да песак емитује „своју музику" само кад се по њему корача и кад је лепо време. Ветар на њега поразно делује: тада се уместо пријатног звука чује страшна бука која подсећа на урлање мотора каквог џамбо-џета.

Овим се никако не би могла исцрпсти листа необичних појава. Најновија је књига новинара Џима Брадона у којој он потанко описује низ до сада непознатих занимљивости насталих и виђених на тлу Новог света. Између осталог, у њој Брадон износи тврђење да и Америка има своје сопствено чудовиште из Лох Неса, заправо његовог млађег брата или сестру, што до сада није успео да утврди. Несијев једини рођак живи у језеру Шемплеин у Вермонту и први пут је, наводно, виђен 609. године!

О В.

СА ДИВЉИМ СВИЊАМА

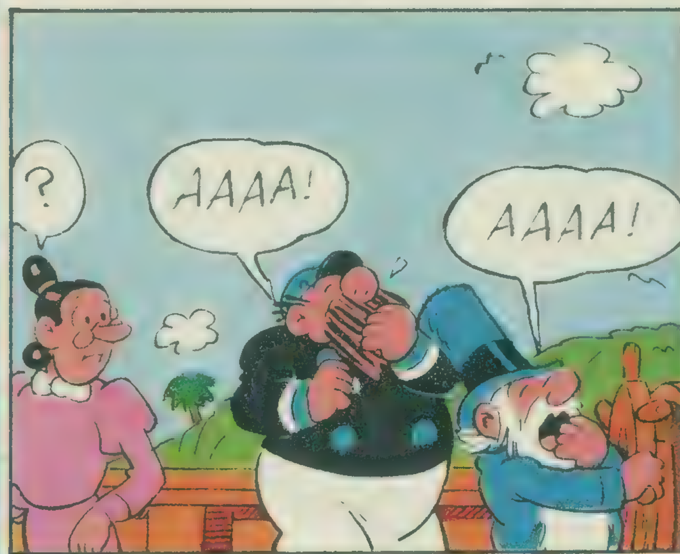

Западнонемачки биолог и сниматељ Хајнц Мајнхарт је после вишегодишњих настојања успео да се наметне једном крду дивљих свиња као „равноправан члан крда". Штавише, те животиње су га прихватиле као свог вођу у трагању за храном и скривању од разних опасности.

Мајнхарт их је постепено навикавао на себе и придобио њихово поверење, нарочито тиме што их је с разних места њиховог боравка увек одводио до мањих гомила кукурузних клипова. (разуме се, унапред припремљених). Помоћу једног трика, истраживач је у борби за стицање највишег ранга у крду победио дотадашњег вођу — најснажнију крмачу. Приликом једног њеног гневног приближавања, он је претећи подигао своје руке и она се повукла... Тиме је признала његово старешинство.

Мајнхарт истиче да би се сви његови доживљаји с дивљим свињама примали као мање-више неуспеле ловачке приче да није са собом носио фотографску камеру... Јер, дивље свиње су познате као веома неповерљиве, плахе и хировите зверке.

БИМ И БУМ

BABALU СТРИП

Шампион

МЕПЛ, МОЈ МУЖ И ЈА ЋЕМО ПРОВЕСТИ ЗИМСКИ ОДМОР НА СНЕЖНОМ ГРЕБЕНУ!
ВОДИМО И КРИСА СА СОБОМ!
НАРАВНО, ПОЋИ ЋЕТЕ И ВИ ЈЕР ТРЕБА ДА БРИНЕТЕ О КРИСУ!
ПА, ДА ПОЧНЕМО ОДМАХ ДА СЕ ПАКУЈЕМО!
ED DODD 12-15

ШАЉЕ МЕ РЕДАКЦИЈА НА СНЕЖНИ ГРЕБЕН ДА ПИШЕМ РЕПОРТАЖУ О ЛОСОВИМА! ОДЛАЗИМ ВЕЋ СУТРА, ДРАГА!
ED DODD 12-16
ОДСЕШЋЕШ У ОНОЈ ДИВНОЈ ПЛАНИНСКОЈ КУЋИ ГДЕ СЕ ОКУПЉАЈУ ФИЛМСКЕ ЗВЕЗДЕ И ДРУГЕ ПОЗНАТЕ ЛИЧНОСТИ!
НЕ! БИЋУ У ЛУГАРЕВОЈ КУЋИЦИ! ИДЕМ ДА РАДИМ, А НЕ ДА СЕ ЗАБАВЉАМ!

СУТРАДАН УЈУТРО НОВИНАР МАРК ТРЕЈЛ УПУТИО СЕ ПРЕМА СНЕЖНОМ ГРЕБЕНУ...
ФРЕНК, НАДАМ СЕ ДА НЕ СМЕТАМ!
НИ СЛУЧАЈНО! ОВЕ КУЋИЦЕ СУ И ТАКО ПРАЗНЕ! КОРИСТИМО ИХ САМО У ВРЕМЕ ШУМСКИХ ПОЖАРА!
АКО ТИ БУДЕ ДОСАДНО МАРК, ОДВЕЗИ СЕ ДО ХОТЕЛА! ТАМО ЈЕ УВЕК ЗАБАВНО!
НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЋУ СЕ ДОСАЂИВАТИ! ТРАГАЋУ ЗА ЛОСОВИМА!
ED DODD 12-18

ЗА ТО ВРЕМЕ У ХОТЕЛУ НА СНЕЖНОМ ГРЕБЕНУ...
СЕМЕ, ИМАМ ВЕСТИ! ЧУВЕНА ФИЛМСКА ЗВЕЗДА КЕРОЛ КОЛМЕН ДОЛАЗИ ОВАМО!
СЕМ ШНАЈДЕР ИНФОРМАЦИЈЕ
1408/A
ШАЛИШ СЕ!
НЕ! ДОВЕШЋЕ И ОНОГ СВОГ КРИСТОФЕРА!
КОГА?
ПСА ПОМЕРАНЦА КОЈИ ВРЕДИ 20 000 ДОЛАРА И ШАМПИОН ЈЕ!
ED DODD 12-19

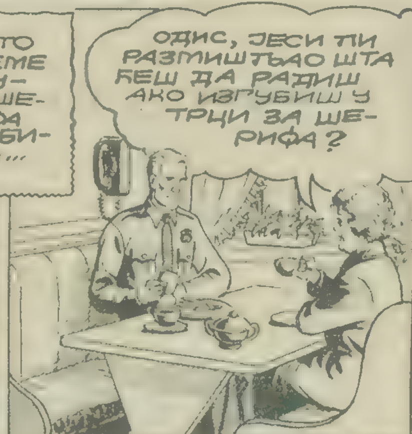
ШАМПИОН

ПРИРЕЂИЋЕМО ЗАБАВУ У СУБОТУ!
ED DODD 12-20

ОКУПИЋЕ СЕ СЛАВНЕ ЛИЧНОСТИ!
ДОЋИ ЋЕ НОВИНАРИ, А СНИМАЋЕ И ТЕЛЕВИЗИЈА!

СВЕ ЈЕ ТО У РЕДУ, АЛИ МОРАМО ДА ПОЗОВЕМО И ЧУВАРЕ ЈАВНОГ РЕДА! КО ЈЕ ОВДЕ ШЕРИФ?
НЕКИ ХИРБИ! СВИ ГА ХВАЛЕ!

ЧУО САМ ДА ЋЕ СЕ ОПЕТ КАНДИДОВАТИ ЗА ШЕРИФА! СИГУРАН САМ ДА ЋЕ ДОБРО ЧУВАТИ КЕРОЛ И ЊЕНОГ ПСА!

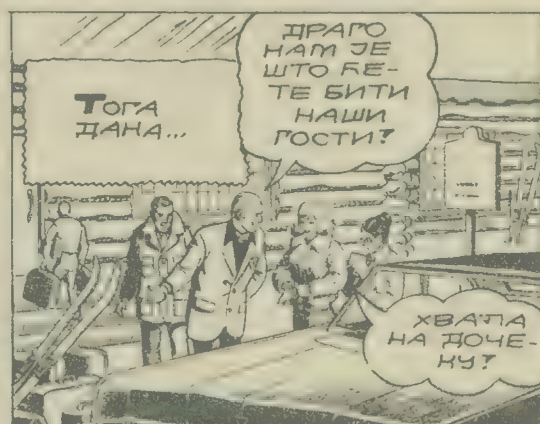

ЗА ТО ВРЕМЕ У КУЋИ ШЕРИФА ХИРБИЈА...
ОДИС, ЈЕСИ ЛИ РАЗМИШЉАО ШТА ЋЕШ ДА РАДИШ АКО ИЗГУБИШ У ТРЦИ ЗА ШЕРИФА?

ЈЕСАМ... АЛИ, СИГУРАН САМ ДА ЋУ ПОБЕДИТИ! ВОЛИМ ОВАЈ ПОСАО!

ЗОВУ ТЕ ИЗ ХОТЕЛА СНЕЖНИ ГРЕБЕН!

НЕ БРИНИТЕ ЗА КЕРОЛ И ЊЕНОГ ПСА! НЕЋЕ ИМ ФАЛИТИ НИ ДЛАКА С ГЛАВЕ!

МЕГИ, ЕВО ПРИЛИКЕ ДА СЕ ПОКАЖЕМ КАО ДОБАР ШЕРИФ!

ТОГА ДАНА...
ДРАГО НАМ ЈЕ ШТО ЋЕТЕ БИТИ НАШИ ГОСТИ!
ХВАЛА НА ДОЧЕКУ!

БАШ ЈЕ СЛАТКО ОВО ВАШЕ КУЧЕНЦЕ!

МАРК СЕ ОДМАХ ДАО НА ПОСАО...

Шампион

Са марком је био и пас Енди ...
Стрпи се Мато! Вечера само што није готова!

Хајде једи, Пепи мој!

Енди није све појео и касно те ноћи,...
ED DODD 12-25

Пошто је ждеравац олизао Ендијеву чинију...

ED DODD 12-26

Сутрадан ујутро ...
Ово мора да је био неки ждероња! Ако снег још напада, не знам како ћу се кретати по шуми!

А у канцеларији шерифа Хигбија...
Вас двојица ћете бити дежурни у суботу увече!

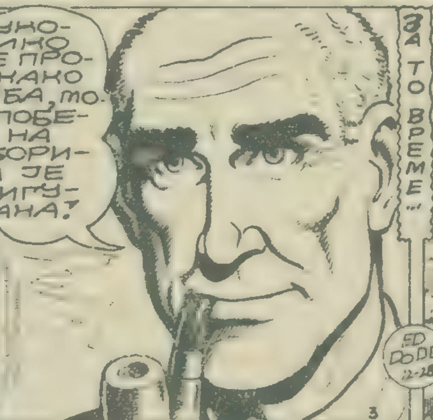
Глумица Керол Колман биће на забави коју хотел приређује у њену част!
ШЕРИФ
ED DODD 12-27

С њом је и њен пас који вреди 20 000 долара!
Толико кошта и дијамантска огрлица коју носи куценце!

Ваш задатак је да штитите Керол и њеног пса!

Уколико све прође како треба, моја победа на изборима је осигурана!
ED DODD 12-28

За то време...
Мепл, сутра је забава! Треба и Криса да уредимо!
Одмах ћу га окупати!

Шампион

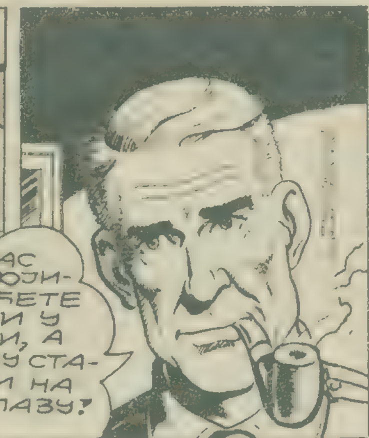

СУТРА УЈУТРО ЋЕ ДОЋИ ШЕРИФ ДА РАЗГОВАРАМО О МЕРАМА ОБЕЗБЕЂЕЊА!
ED DODD 12-29

ПОШТО ЋЕМО МУЖ И ЈА БИТИ НА СНИМАЊУ, РАЗГОВАРАЈТЕ ВИ С ЊИМ!
У РЕДУ, КЕРОЛ!

СУТРАДАН УЈУТРО...
ШЕРИФ
ОЧЕКИВАЛА САМ ВАС, ШЕРИФЕ!
МОЖЕМО ДА ПРОШЕТАМО...

ШЕРИФ И МЕПЛ СУ РАЗГОВАРАЛИ ЧИТАВ ЧАС...
ED DODD 12-30

КАСНИЈЕ...
ДА, ДОГОВОРИО САМ СЕ СА ЖЕНОМ КОЈА ЧУВА КЕРОЛИНОГ ПСА?

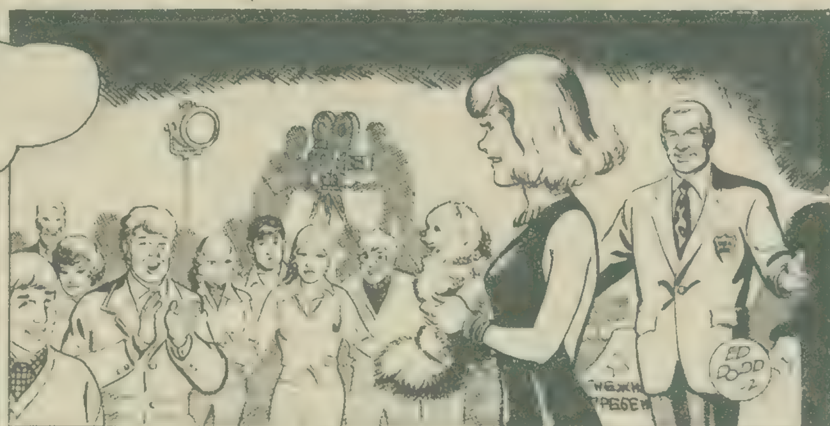

ВАС ДВОЈИЦА ЋЕТЕ БИТИ У САЛИ, А ЈА ЋУ СТАЈАТИ НА ИЗЛАЗУ!

ПРИПРЕМЕ ЗА ЗАБАВУ ВЕЋ СУ БИЛЕ ПРИ КРАЈУ...

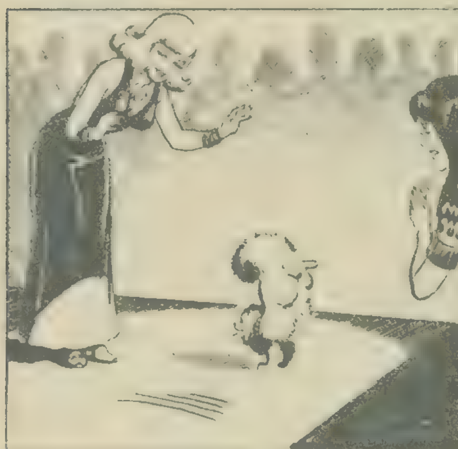

МЕПЛ, СТАВИТЕ МУ ДИЈАМАНТСКУ ОГРЛИЦУ!

ШТО СЕ ОБЕЗБЕЂЕЊА ТИЧЕ, НЕ ТРЕБА ДА БРИНЕТЕ!
ED DODD 1-1

А САДА, ДРАГИ ГОСТИ, КЕРОЛ И ЊЕН ПАС!
СНЕЖНИ ГРЕБЕН

ED DODD 1-2

Шампион

КРИС И ЈА ЖЕЛИМО СВИМА ДА ЗАХВАЛИ-МО НА ЛЕПОМ ДО-ЧЕКУ!

МЕЛ, ДАЈТЕ МУ ТОПЛОГ МЛЕКА, ПА НА СПА-ВАЊЕ!
ДА, КЕ-РОЛ!

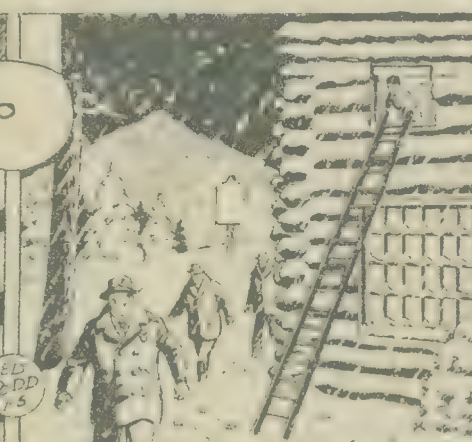

СВЕ СЕ ОДВИЈА У НАЈБОЉЕМ РЕДУ, ДИ-РЕКТОРЕ!
ЗАХВАЉУ-ЈУЋИ ВАМА, ШЕРИФЕ!

СНЕЖНИ ГРЕБЕН
КЕРОЛ! КЕРОЛ!

КРИС ЈЕ НЕС-ТАО!
НЕ!
ШТА?

ИШЛА САМ ЗА ТРЕНУ-ТАК У КУПАТИЛО! КАД САМ СЕ ВРАТИЛА, КРИ-СА НИЈЕ БИЛО!

НЕКО ЈЕ УШАО КРОЗ ПРО-ЗОР!

ТРАГО-ВИ СЕ ЈОШ ВИДЕ! НА НЕСРЕЋУ, СНЕГ И ДАЉЕ ПА-ДА ПА ЋЕ ИХ ЗАТР-ПАТИ!

НЕДАЛЕКО ОД ХОТЕ-ЛА...
ОВДЕ СЕ ГУ-БЕ! НЕ ВРЕ-ДИ ДА ИДЕМО ДАЉЕ!

Шампион

Крупне пахуљице падале су већ читав дан...
У праву сте, шерифе! Вратимо се!
Наставићемо с трагањем ујутро!
Касније...
И поред будног ока нашег шерифа Хигбија, пас је нестао! Трагање одложено због снежне мећаве!
Можда ће дотле и снег престати да пада!
ED DODD 1-8

Мораш нешто учинити, Одис?
До јутра, ништа! По овом невремену, ни слона не бих пронашао!
За то време...
Још мало па ћемо бити у топлој кућици, куцо!
Добићеш и млеко!
ED DODD 1-9

Ено наше брвнаре! Лети је користе шумари, а зими ја!
Већ сам припремио дрва! Сад само да потпалим ватру!
Имаћемо хране за неколико дана, колико ћемо се задржати овде!
ED DODD 1-10

Јеси ли се најео, лепи мој?
Седи мало код мене! Најзад сам нашао друга с којим могу да разговарам!
Идемо на спавање, куцо! Жао ми је, али мораћу да те вежем да ми случајно не побегнеш!
Како то да ти, овакав лепотан, немаш огрлицу?

ШАМПИОН

СТАРИ ЂУК ЈЕ УБРЗО ЗАСПАО...
ED DODD 1-12

АЛИ, КРИС ЈЕ НЕМИРНО КУЧЕНЦЕ...
СУТРАДАН УЈУТРО...

ПОГЛЕДАЈ ШТА СИ УРАДИО! ТРЕБАЛО БИ ДА ТЕ КАЗНИМ, АЛИ НЕ МОГУ! МНОГО САМ ТЕ ЗАВОЛЕО!

ЗАКРПИЋУ ЈА ВЕЋ НЕКАКО ОВУ СВОЈУ КРПЉУ! ХАЈДЕ ЈЕДИ!
ED DODD 1-13

ОВАЈ НАЈЛОН ЋЕ МИ САСВИМ ДОБРО ПОСЛУЖИТИ!

А У ХОТЕЛУ...
УБИТЕ, МЕПП!
ЖЕЛИМ НЕШТО ДА ВАМ САОПШТИМ!

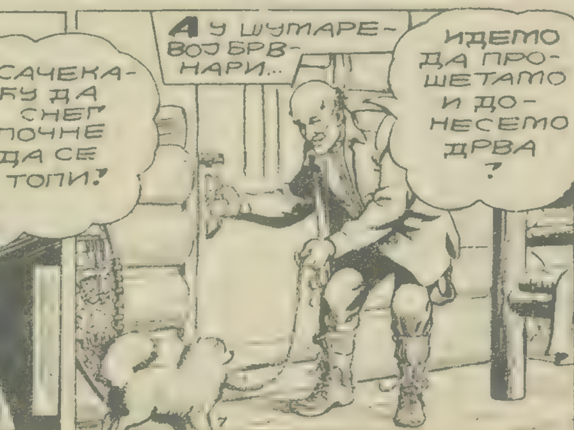

ПОШТО КРИСА ВИШЕ НЕМА, ОДЛАЗИМ!

АЛИ, НАЋИ ЋЕ КРИСА! СИГУРНА САМ!
ЈА ТО ИСКРЕНО ЖЕЛИМ! САМО, ИПАК САМ ОДЛУЧИЛА ДА ИДЕМ!

БОБ, УБЕДИ ЈЕ ДА СЕ ВРАТИ!
НЕЋУ! НИКАД НИСАМ ИМАО ПОВЕРЕЊА УЊУ!
ED DODD 1-15

НЕ ЗНАМ КАКО ЋЕШ ТРАГАТИ ЗА ПСОМ ПО ОВАКВОМ СНЕГУ, ОДИС?

ПА И НЕЋУ! ЏИП НЕ МОЖЕ ДА СЕ КРЕЋЕ!
ED DODD 1-16

САЧЕКАЋУ ДА СНЕГ ПОЧНЕ ДА СЕ ТОПИ!
А У ШУМАРЕВОЈ БРВНАРИ...
ИДЕМО ДА ПРОШЕТАМО И ДОНЕСЕМО ДРВА!

Шампион

СНЕГ ЈЕ МНОГО ДУБОК ЗА ТЕБЕ, ПРИЈАТЕЉУ!
ДВА ДАНА КАСНИЈЕ...
ЕНДИ, ПОСТАЈЕ ТОПЛИЈЕ И СНЕГ СЕ ТОПИ! МОЋИ ЋЕМО ОПЕТ НА ПОСАО!
ТЕ НОЋИ...

КРИС ЈЕ УСПЕО ДА ИЗГРИЦКА КОНОПАЦ КОЈИМ ЈЕ БИО ВЕЗАН...
НЕДАЛЕКО ОДАТЛЕ...

ЕНДИ, УВЕК МЕ ПРОБУДИШ КАД МЕ ВЕЋ САВЛАДА САН!

ВУКОВИ СУ НАЊУШИЛИ КРИСА...

Шампион

НЕ СХВАТАЈУЋИ КАКВА МУ ОПАСНОСТ ПРЕТИ, КРИС СЕ СВЕ ВИШЕ УДАЉАВАО ОД БРВНАРЕ...

УБРЗО СЕ НАШАО ИЗМЕЂУ ДВА ВУКА...

АЛИ, И ВУКОВИМА ЈЕ НЕКО УШАО У ТРАГ - ЕНДИ...

МАРКОВ ПАС СЕ СМЕЛО УПУСТИО У ОБРАЧУН С КРВОЛОЧНИМ ЗВЕРИМА...

ВУКОВИ СУ МОРАЛИ ДА ОДУСТАНУ ОД БОРБЕ...

ЕНДИ ЈЕ ВОДИО КРИСА ПРЕМА МАРКОВОЈ БРВНАРИ...

МАЛО КАСНИЈЕ...
ЕНДИ, ГДЕ СИ БИО? И КОГА СИ ТО ДОВЕО?

Шампион

НЕМАШ НИ ОГРЛИЦУ, НИ МЕТАЛНУ ПЛОЧИЦУ! АЛИ, ИМАШ ИСТЕТОВИРАН БРОЈ НА УВЕТУ!
МОРА ДА СИ СКУПОЦЕН ПАС! ТВОЈ ГАЗДА СИГУРНО ТРАГА ЗА ТОБОМ!
ЕНДИ, ОДВЕШЋЕМО ГА ВЕТЕРИНАРУ! ОН СИГУРНО ЗНА КО МУ ЈЕ ВЛАСНИК!

СНЕГ ЈЕ ПОЧЕО ДА СЕ ТОПИ И МОЖЕМО ДА КРЕНЕМО У ПОТРАГУ ЗА ПСОМ!
ВИ ЋЕТЕ ТРАГАТИ ПО ШУМИ, А ЈА ЋУ ОБИЋИ СВЕ БРВНАРЕ!
МАЛЕЦКИ, НАДАМ СЕ ДА ЋЕМО ТИ НАЋИ ГАЗДУ!
ДВА ЧАСА КАСНИЈЕ...
ЕНДИ, РЕКАО БИХ ДА ЈЕ ОНО ШЕРИФ!

ОДАКЛЕ ВАМ ТО КУЧЕ?
МОЈ ПАС ГА ЈЕ НАШАО!
ПА, ТО КУЧЕНЦЕ ЈЕ НЕСТАЛО! ИМАЛО ЈЕ ДИЈАМАНТСКУ ОГРЛИЦУ ОКО ВРАТА! ГДЕ ЈЕ?
НЕ ЗНАМ! КОД МЕНЕ ЈЕ ДОШЛО С ОБИЧНИМ КАНАПОМ!
КАКО СЕ ЗОВЕТЕ И ШТА РАДИТЕ?
МАРК ТРЕЈЛ! НОВИНАР САМ!
УХАПШЕНИ СТЕ!

КРИСЕ! ЛЕПИ МОЈ!
ГДЕ СТЕ ГА НАШЛИ, ШЕРИФЕ?
КОД ЊЕГА! КАЖЕ ДА СЕ ЗОВЕ МАРК ТРЕЈЛ!
ЈА САМ НОВИНАР! ВАШ ПАС ЈЕ САМ ДОШАО У МОЈУ КОЛИБУ!
УВЕРЕН САМ ДА ЈЕ ОН ОТЕО КРИСА!

Шампион

ЕВО МОЈЕ ЛИЧНЕ КАРТЕ И ДОЗВОЛЕ ДА РАДИМ ОВДЕ!
ТРЕЈЛ ЈЕ ПОЗНАТ НОВИНАР! СИГУРАН САМ ДА ОН НИЈЕ ОТЕО КРИСА!
ВАЖНО ЈЕ ДА СМО НАШЛИ КРИСА! НЕ ЖЕЛИМ НИКОГ ДА ОКРИВЉУЈЕТЕ!
АЛИ, НЕСТАЛА ЈЕ ОГРЛИЦА КОЈА ВРЕДИ 20 000 ДОЛАРА!

ОВАЈ ЧОВЕК ЈЕ СИГУРНО НИЈЕ УКРАО!
УХВАТИО САМ ГА СА КРИСОМ И МОЈА ЈЕ ДУЖНОСТ ДА ДИГНЕМ ОПТУЖБУ ПРОТИВ ЊЕГА!
У ТОМ СЛУЧАЈУ, МИ ЈЕМЧИМО ЗА ЊЕГА!
ДА!
НИЈЕ ПОТРЕБНО! САМ ЋУ ПОЛОЖИТИ КАУЦИЈУ!
ТО ЈЕ ВАШЕ ПРАВО!
МОРАМ ДА ОТКРИЈЕМ КО ЈЕ ОТЕО КРИСА ПРЕ СУЂЕЊА!

ПАС НИЈЕ ИМАО НИКАКВУ ОГРЛИЦУ КАД ЈЕ ДОШАО У МОЈУ БРВНАРУ... САМО ОВО УЖЕ ВЕЗАНО ОКО ВРАТА!
КАКО ДА ВАМ ПОМОГНЕМО, МАРК?
НИКАКО! МОРАМ САМ ДА СЕ ИЗВУЧЕМ ИЗ ОВОГА!
ЕНДИ, ДА НИСИ ДОВЕО КРИСА, ЈА САДА НЕ БИХ БИО ОСУМЊИЧЕН ЗА ОТМИЦУ!

КОЛИКО СЕ СЕЋАМ, НИСИ ДАЛЕКО ОДМАКАО ОД БРВНАРЕ! КРИСА СИ, ЗНАЧИ, НАШАО У БЛИЗИНИ!
МОЖДА СЕ ЊЕГОВИ ТРАГОВИ ЈОШ ВИДЕ У СНЕГУ!
ОВО СУ ТВОЈЕ ШАПЕ, ЕНДИ!

Шампион

А, ОВО МОРА ДА СУ КРИСОВИ ТРАГОВИ!
ED DODD 2-5

ХЕЈ! ОВДЕ СУ БИЛИ И ВУКОВИ! ЕНДИ, ТИ СИ СПАСАО КРИСА ОД ВУКОВА!

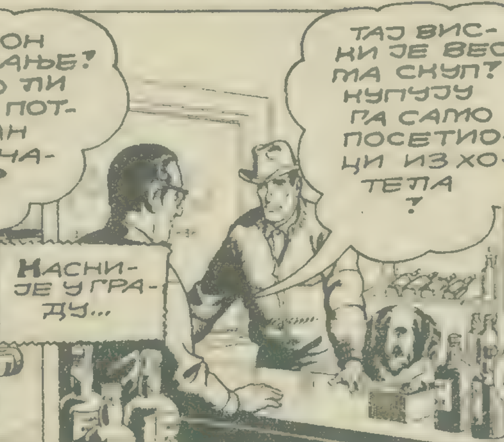

ТРАГОВИ ВОДЕ ПРЕМА ОНОЈ БРВНАРИ! ИЗГЛЕДА ДА ИМАМО СРЕЋЕ!

ОВДЕ ЈЕ НЕКО БИО И ТО НЕДАВНО!

ЕВО И КОНОПЦА КОЈИМ ЈЕ КРИС БИО ВЕЗАН!
ED DODD 2-6

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ОВДЕ БИО ПУШИ ДАНСКИ ДУВАН И ПИЈЕ ШКОТСКИ ВИСКИ!

НАЈЛОН ЗА ПЕЦАЊЕ! ЗАШТО ЛИ ЈЕ БИО ПОТРЕБАН ОТМИЧАРУ?

КАСНИЈЕ У ГРАДУ...
ТАЈ ВИСКИ ЈЕ ВЕОМА СКУП! КУПУЈУ ГА САМО ПОСЕТИОЦИ ИЗ ХОТЕЛА!
ED DODD 2-7

ЖАО МИ ЈЕ! НЕ ДРЖИМО ДАНСКИ ДУВАН! ИМА ГА САМО У ПРОДАВНИЦИ У КРУГУ ФАБРИКЕ ДРВНОМ ГРАЂОМ!

ДА! ПОТРЕБАН НАМ ЈЕ МОМАК ЗА РАД У КУХИЊИ!
ФАБРИКА ДРВНЕ ГРАЂЕ
ED DODD 2-8

ТИ СИ НОВИ, ЈЕ ЛИ? ПАЗИ ДА УВЕК ИМА ДРВА У САНДУКУ!
НЕ БРИНИ!

НЕ ЗНАМ ШТА ЈЕ ГОРЕ, ПРАЊЕ СУДОВА ИЛИ ЦЕПАЊЕ ДРВА!
ПОГОТОВУ КАД ВАМ ЈЕ ШЕФ ОВАЈ ТИП!

Шампион

ИМАТЕ ДИВНОГ ПСА! ВОЛЕО БИХ И ЈА ДА ИМАМ ЈЕДНОГ!
КОЈИ ТО ДУВАН ПУШИ-ТЕ?
ДАНСКИ! ДОБАР ЈЕ! ПРОБАЈ-ТЕ!
ХВАЛА!
А, САД ДА СЕ ВРАТИМ НА ПРАЊЕ СУДОВА!
ПОМОЋИ ЋУ ВАМ ЧИМ ЗА-ВРШИМ С ЦЕ-ПАЊЕМ ДРВА!

ПОЂИМО У НАШУ ТРПЕЗАРИЈУ! ТА-МО ИМАМ ШКОТ-СКОГ ВИСКИЈА! ПРИЈАЋЕ ВАМ!
ИМАТЕ САМО МА-ЛО! ПОПИЈТЕ ВИ!
„ЧИВАС"! ОВО ЈЕ ЈЕДАН ОД НАЈ-БОЉИХ ВИСКИ-ЈА!
ДА! ДОБИО САМ ГА! САМ НЕ БИХ МО-ГАО ДА ГА КУ-ПИМ!

МАРК ЈЕ БИО СИГУ-РАН ДА ЈЕ ОТКРИО ОТМИЧА-РА...
КОЛИКО ДУГО ТО ПЕРЕШ СУДОВЕ, ЛЕН-ШТИНО?
НЕ МОГУ БР-ЖЕ!
МОЖЕШ, МОЖЕШ!

Шампион

НАПОЉЕ ОБОЈИЦА! ОТПУШТЕНИ СТЕ!

ОДНЕЋУ ТЕ У СВОЈУ БРВНАРУ, СТАРИ!

ЈОШ МЕ БОЛИ ГЛАВА!
ОДМОРИ СЕ И БИЋЕ ТИ БОЉЕ!

ХВАЛА ТИ, СИНЕ! ОДАВНО НИСАМ ИМАО НЕКОГ КО БИ СЕ БРИНУО О МЕНИ!

СТАРИ ЈЕ ЗАСПАО, ЕНДИ!

САД ЋУ МОЋИ ДА ПРЕГЛЕДАМ ЊЕГОВЕ СТВАРИ!

ХМ! ЊЕГОВЕ КРПЉЕ СУ ИСПЛЕТЕНЕ НАЈЛОНОМ ЗА ПЕЦАЊЕ КОЈИ САМ НАШАО У ОНОЈ БРВНАРИ!

НЕ МОГУ ДА ВЕРУЈЕМ ДА ЈЕ СТАРИ ТЉУК ОТМИЧАР!

АЛИ, СВИ СУ ДОКАЗИ ПРОТИВ ЊЕГА!

ИПАК... ТЉУК ТО НИЈЕ УРАДИО САМ! ИМАО ЈЕ ПОМАГАЧА!

Шампион

КАКО СЕ ОСЕЋАШ, ЂУК?
ДОСТА ДОБРО! КАД БИХ ЈОШ ИМАО ДУВАНА, ОСЕЋАО БИХ СЕ МНОГО БОЉЕ!
ДА ИДЕМ ДА ТИ КУПИМ?
БИО БИХ ТИ ЗАХВАЛАН! КУПИ МИ И ВИСКИ!
„ЧИВАС", ЈЕ ЛИ? НЕ БРИНИ! СВЕ ЋЕШ ДОБИТИ!
ХВАЛА ТИ МАРК! НИКО ЈОШ НИЈЕ БИО ОВАКО ДОБАР ПРЕМА МЕНИ!
ED DODD

ДАНСКИ ДУВАН? ИМАМО ГА! ОВДЕ ГА ПУШИ САМО ШЕРИФ ХИРБИ!
ED DODD
ДАЈТЕ МИ И ДВЕ БОЦЕ ШКОТСКОГ ВИСКИЈА „ЧИВАС"!
СКУП ЈЕ АЛИ И ВРЕДИ!
БАШ САМ ПРОДАО ЧИТАВ САНДУК ОВОГ ВИСКИЈА НАШЕМ ШЕРИФУ!
ЗНАТЕ, ОН СЕ ОПЕТ КАНДИДОВАО ЗА ШЕРИФА! СИГУРНО ЋЕ ПОБЕДИТИ, ПА МОРА ДА ЧАСТИ ПРИЈАТЕЉЕ!

ЗАР НЕЋЕШ И ТИ ЈЕДНУ ЧАШИЦУ?
НЕ! ИДЕМ ДА НАМ СПРЕМИМ НЕШТО ЗА ЈЕЛО!
КАКО ДА ТИ СЕ ОДУЖИМ ЗА СВЕ ОВО?
НЕ РАЗМИШЉАЈ О ТОМЕ!
А, КО ЗНА? МОЖДА ЋЕШ И ТИ МЕНИ ДА СЕ НАЂЕШ У НЕВОЉИ! АКО ОДЕМ У ЗАТВОР, НА ПРИМЕР!
?
ED DODD

ТЕБЕ ДА ЗАТВОРЕ! ЗАШТО?
ЈЕДАН ПАС ЈЕ ЗАЛУТАО У МОЈУ БРВНАРУ! КАД САМ ПОШАО ДА ПРОНАЂЕМ ЊЕГОВОГ ВЛАСНИКА...
ED DODD
... НАЛЕТЕО САМ НА ШЕРИФА КОЈИ МЕ САД ОПТУЖУЈЕ ЗА ОТМИЦУ!

Шампион

СУТРА УЈУТРО МОРАМ ДА СЕ ЈАВИМ ШЕРИФУ!
ТЕ НОЋИ...

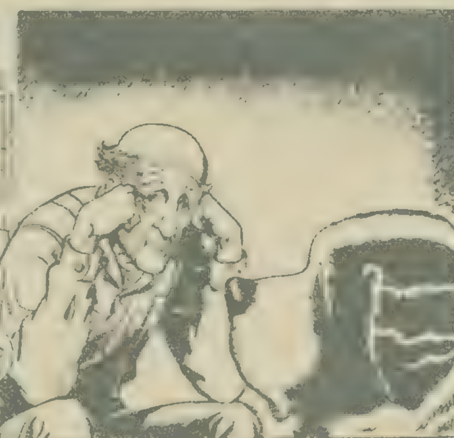
МОЖДА ЋЕ МИ ОВО ПОМОЋИ ДА ЗАСПИМ!

ИДЕМ КОД ШЕРИФА, ТЈУК!

НЕ, ЕНДИ, ТИ ОСТАЈЕШ С ТЈУКОМ! ПРАВИ МУ ДРУШТВО!

ЧИМ ЈЕ МАРК СТИГАО У ГРАД...
КЕРОЛ, ВИ СТЕ? ОВДЕ МАРК! МОЖЕТЕ ЛИ ВИ И ВАШ МУЖ ДА ДОЂЕТЕ КОД ШЕРИФА? СЈАЈНО!

ПОВЕДИТЕ И КРИСА!

А, СТИГЛИ СТЕ!
ШЕРИФ ОДИС ХИГБИ
ЖЕЛИМ ДА РАЗГОВАРАМО!

НЕ ЗНАМ О ЧЕМУ! КРИВИ СТЕ И ВИ ТО ЗНАТЕ!

ШЕРИФЕ, ШТА БИСТЕ КАЗАЛИ КАД БИХ ВАС ОПТУЖИО ЗА ОТМИЦУ? СТАРИ ТЈУК ВАМ ДУГУЈЕ НЕКИ НОВАЦ, ПА СТЕ ГА НАТЕРАЛИ ДА УКРАДЕ КРИСА!

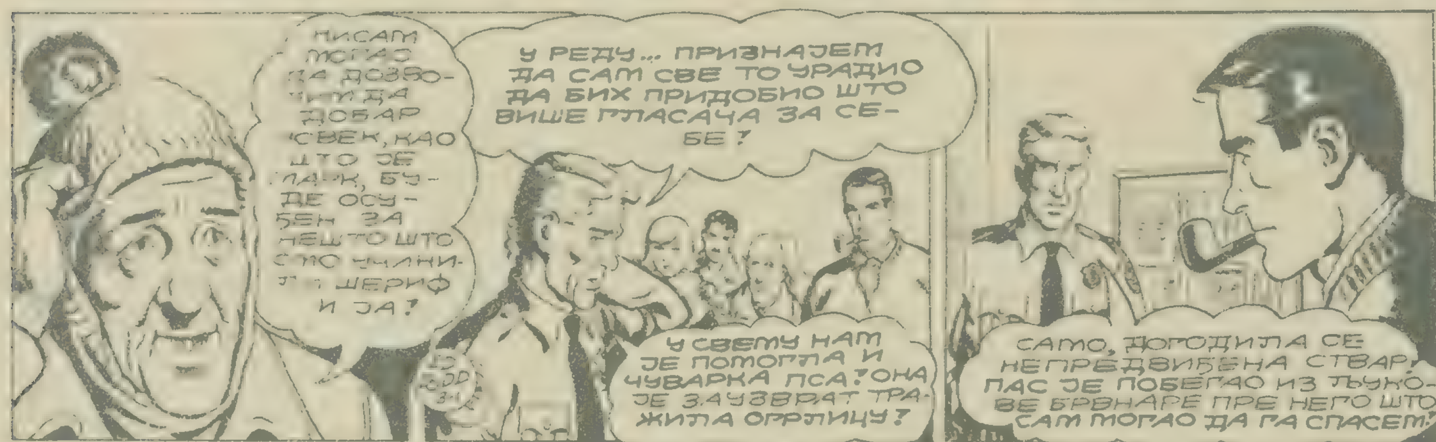

ВИ БИСТЕ ПРОНАШЛИ ПСА И ТИМЕ ПРИДОБИЛИ ГЛАСАЧЕ НА ИЗБОРИМА ИДУЋЕГ МЕСЕЦА!
СВЕ ЈЕ ТО ЛАЖ!

шампион

ОДЛАЗИТЕ ОДАВДЕ? КАКО СЕ УСУЂУЈЕТЕ ДА МЕ НАЗИВАТЕ ЛОПОВОМ?
ВИ ТО И ЈЕСТЕ?
НЕМАТЕ ДОКАЗА?
МОЖЕМО ЛИ ДА УЂЕМО?
ШЕРИФ ОДИС ХИРБИ

НИСАМ МОГАО ДА ДОЗВОЛИМ ДА ДОБАР ЧОВЕК, КАО ШТО ЈЕ МАРК, БУДЕ ОСУЂЕН ЗА НЕШТО ШТО СМО УЧИНИЛИ ШЕРИФ И ЈА?
У РЕДУ... ПРИЗНАЈЕМ ДА САМ СВЕ ТО УРАДИО ДА БИХ ПРИДОБИО ШТО ВИШЕ ГЛАСАЧА ЗА СЕБЕ?
У СВЕМУ НАМ ЈЕ ПОМОГЛА И ЧУВАРКА ПСА? ОНА ЈЕ ЗАУЗВРАТ ТРАЖИЛА ОГРЛИЦУ?
САМО, ДОГОДИЛА СЕ НЕПРЕДВИЂЕНА СТВАР? ПАС ЈЕ ПОБЕГАО ИЗ ЉУКОВЕ БРВНАРЕ ПРЕ НЕГО ШТО САМ МОГАО ДА ГА СПАСЕМ?

ЈА САМ ОДМАХ ПОСУМЊАО У МЕГ И ПОСЛАО ДЕТЕКТИВА ДА ЈЕ ПРАТИ? УХВАТИО ЈУ ЈЕ КАКО ПОКУШАВА ДА ПРОДА ДИЈАМАНТСКУ ОГРЛИЦУ?
САМО, НИЈЕ ХТЕЛА ДА КАЖЕ КО ЈЕ УЗЕО ПСА?
А, КАКО СТЕ ВИ ОТКРИЛИ ЧИТАВУ СТВАР?
ПО ДУВАНУ И ВИСКИЈУ КОЈЕ СТЕ ПОКЛОНИЛИ ЉУКУ?

ПРИЗНАЈЕМ? КРИВ САМ? НЕК НАМ СЕ СУДИ?
НЕЋЕМО ДОЗВОЛИТИ ДА СЕ ЉУК НАЂЕ У ЗАТВОРУ?
КАСИНЕ
ХИРБИ ВИШЕ НИКАД НЕЋЕ МОЋИ ДА БУДЕ ШЕРИФ, А ЗА ЉУКА ЋЕМО СЕ ПОБРИНУТИ ДА ДОБИЈЕ НЕКИ ПОСАО?
КРАЈ

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЧУПАВКО

Семи, син полицијског наредника Денијела Брустера, његова сестра Шејла и другови Енгус и Били тајно се боре против криминала у језерској области у Шкотској једнога дана...

СЕМИ, НИК ЈЕ НЕСТАО!

ШТА? КАДА?

ПРЕ НЕКОЛИКО МИНУТА!

Ник је био двогодишњи дечак, робак породице Брустер...

САБЕРИ СЕ, ШЕЈЛА И РЕЦИ ШТА СЕ ДОГОДИЛО!

СЕДЕЛА САМ ГОРЕ У СОБИ И ЧИТАЛА МУ КЊИГУ!

„Била је то прича о доброћудном лаву...“

ЧУПАВКО

„ЛАВА СУ ПРОЗВАЛИ ЧУПАВКО ЈЕР ЈЕ ИМАО ВЕЛИКУ ГРИВУ!“

ЧИТАЈ ДАЉЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ САМ ИЗИШЛА ИЗ СОБЕ! КАД САМ СЕ ВРАТИЛА, НИКА НИЈЕ БИЛО!

КАПИЈА ЈЕ ОТВОРЕНА! СИГУРНО ЈЕ ИЗИШАО НА УЛИЦУ!

Семи је брзо укључио свој токи-воки...

ЈЕДИНИЦА ЗОВЕ ДВОЈКУ И ТРОЈКУ! НЕСТАЛО ДЕТЕ! САСТАНАК НА МОСТУ ПОД ПУНОМ РАТНОМ СПРЕМОМ!

ПОРУКА ПРИМЉЕНА!

Само пет минута касније...

ОДАКЛЕ ДА ПОЧНЕМО С ТРАГАЊЕМ?

ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ НЕСТАО, НИК ЈЕ ЧУО ПРИЧУ О ЛАВУ! У ЛИНДЕЈЛУ ЈЕ ЦИРКУС! МОЖДА СЕ ТАМО УПУТИО!

48

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЧУПАВКО

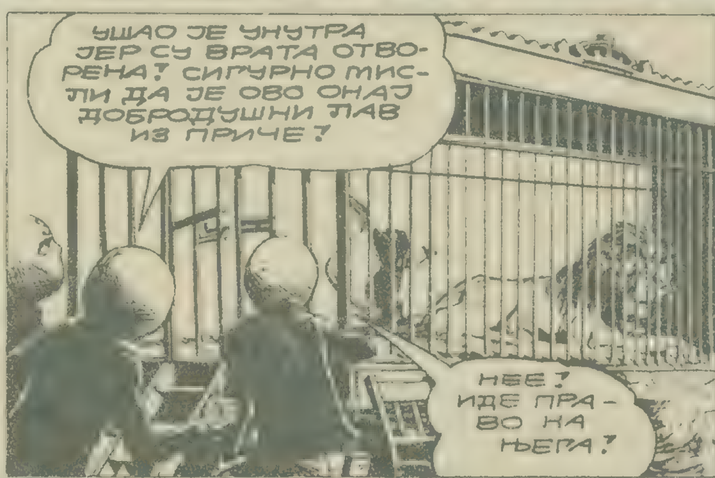

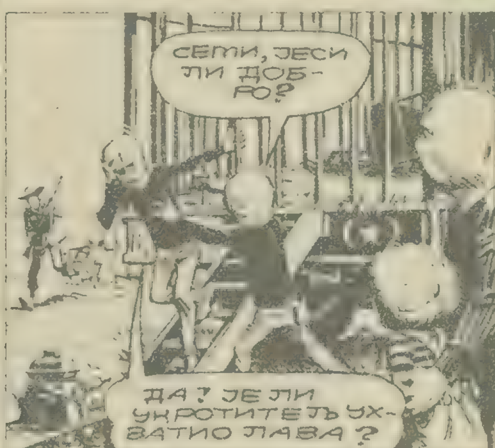

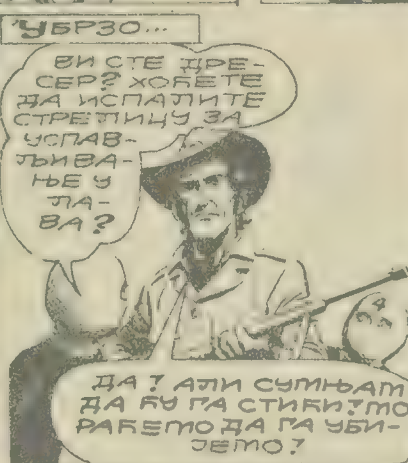

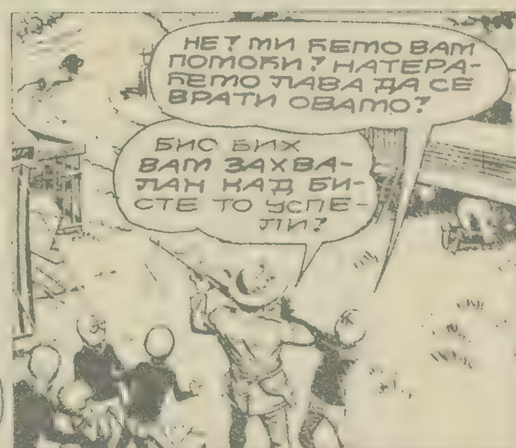
СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЧУПАВКО

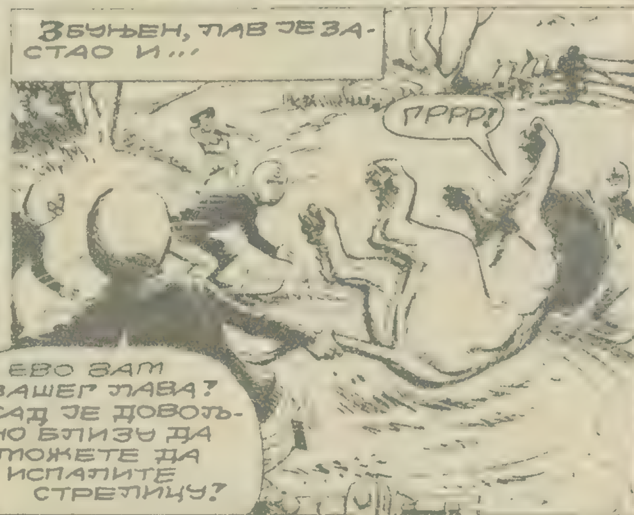

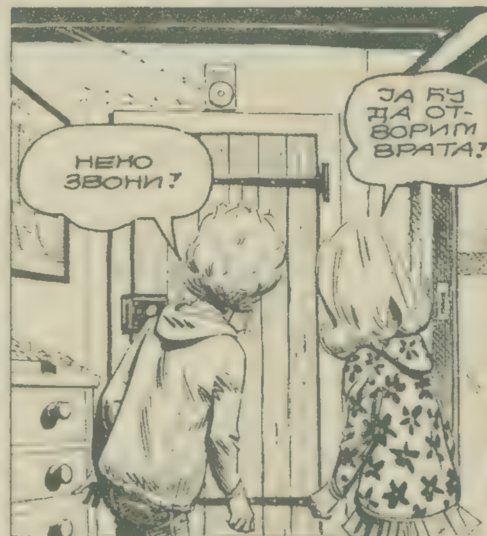

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЧУПАВКО

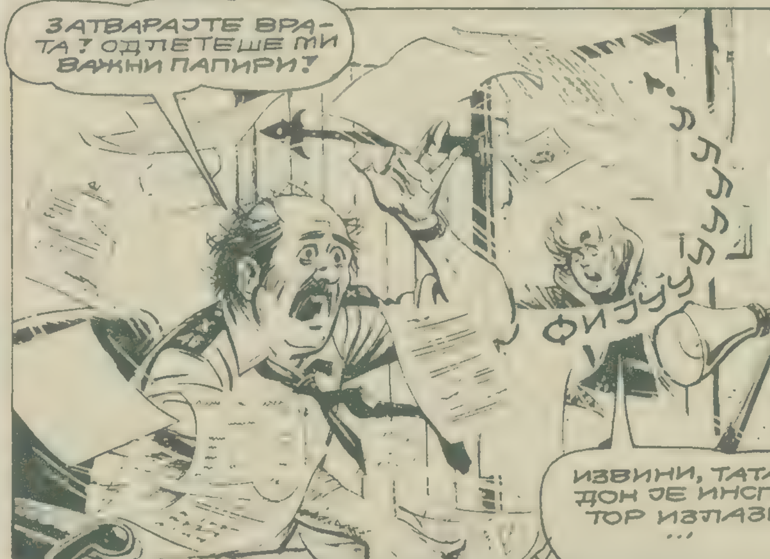

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЧУПАВКО

ЧАС КАСНИЈЕ...

ГЛЕДАЈ, ШЕЈЛА! ТАТА ОДЛАЗИ НА ПОСАО, А МИ СМО ЗАКЉУЧАНИ!

НЕШТО ПРИЧА НАГЛАС!

МОРАМ НЕКАКО ДА ПРОНАЂЕМ ОНУ ДРУЖИНУ!

ЧУЛА СИ ГА! БРЗО ДА СЕ ИЗВУЧЕМО ОДАВДЕ!

ОНДА ДА ИСТАКНЕМО НАШУ ЗАСТАВУ ЗА СЛУЧАЈ ОПАСНОСТИ!

АХА! КАД ЈЕ БИЛИ И ЕНГУС ВИДЕ, ОДМАХ ЋЕ ДОЈУРИТИ!

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА: ЧУПАВКО

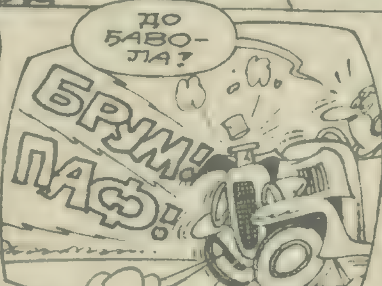

Шаца Убавић: АВАНТУРА У ШУМИ

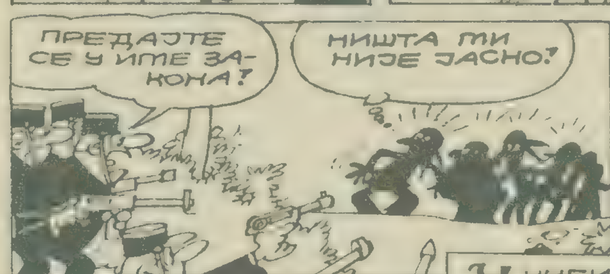

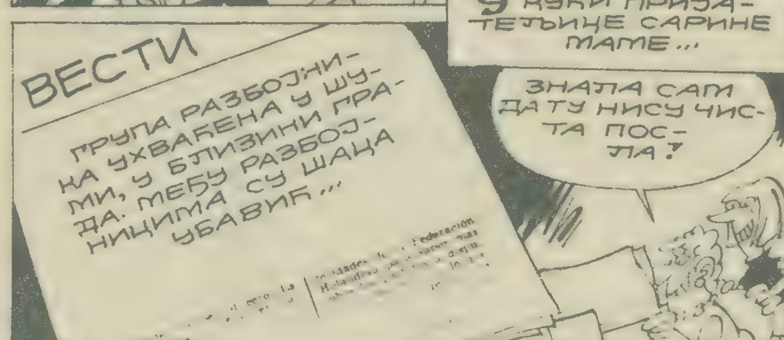

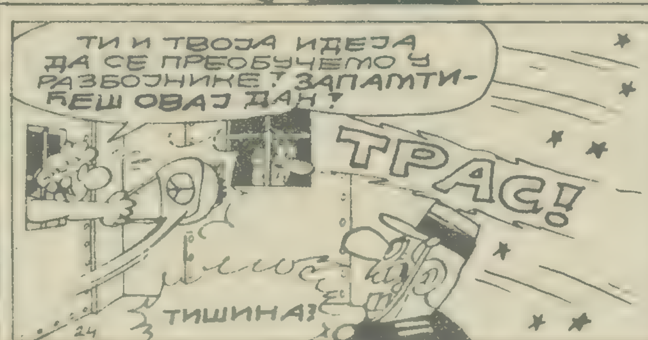

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **црни репортер**

ПОПАЈ
By Bud Sagendorf

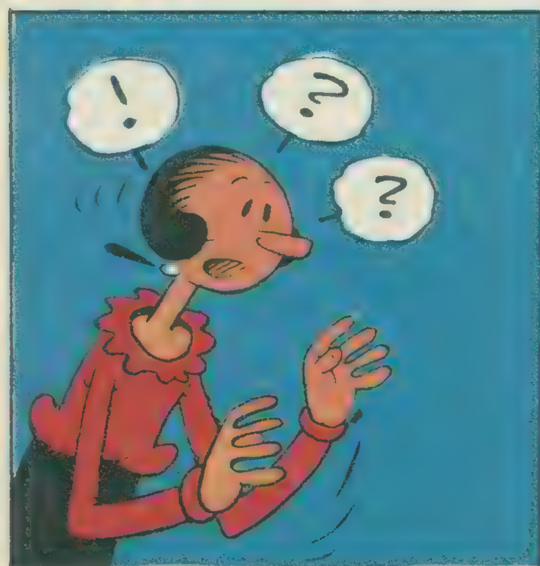

ЗАШТО ТИ МРЗИШ ОЛИВУ?
НЕМАМ НИШТА ЛИЧНО ПРОТИВ ЊЕ .. АЛ
ЈЕ НЕ ТРПИМ

ШТА ЋЕ ОВА РУЖНА САНДУЧИНА У ДНЕВНОЈ СОБИ?
?
МОЈ ТАТА ГА ЈЕ НАПРАВИО!

КАЖЕ... ТО МУ ЈЕ СОБИЧАК ЗА ИЗОЛАЦИЈУ!
?
СОБИЧАК ЗА ИЗОЛАЦИЈУ?
?

ГЛУПОСТИ! ОД КОГА БИ ОН ТО ХТЕО ДА СЕ ИЗДВОЈИ?
НИЈЕ НИШТА РЕК'О!

? ? ? ?
ИЗВИЊАВАЈТЕ!

!
?
?

!
? ? !
ЈАВИТЕ МИ КАД ТА МРШАВУЉА ОДЕ!
10-1
SAGENDORF

ТА ВРАЖЈА ТВРЂАВА!

ТЕШКИ ТРАНСПОРТЕР ПРЕЛЕТЕО ЈЕ ИЗНАД ВРХОВА ДРВЕЋА, ИЗБИО НА ЧИСТИНУ И НАШАО СЕ ПРЕД САМИМ ТАЏ МАХАЛОМ.

Мало је требало да уништим једну од најлепших грађевина на свету — Таџ Махал. Само је делић секунде био потребан да разрушим тај најлепши споменик љубави који је икада подигнут, драгуљ могулске ризнице у Агри, у Индији, саграђен још пре 4 века, од белог мермера — боје смрти.

Не, није ме следио страх од смрти којој сам тако јасно гледао у очи, нити ме је подишла језа што ће ускоро за мене све да постане мрак... Само ми је била страшна помисао да ће се о мојој смрти причати надугачко и нашироко и да ће ме деценијама касније људи спомињати са гадљивом гримасом око уста, јер ће ме памтити као највећег варварина, који је, ето, срушио Таџ Махал.

НА СПЕЦИЈАЛНОМ ЗАДАТКУ

Као припадник ваздушних транспортних снага САД, те 1944. године добио сам специјални задатак: авионом четвороморотцем, Ц-87, популарно названим, међу нама пилотима, „Вражја тврђава" ,требало је два пута недељно да преносим санитетски материјал до Кабула у Авганистану.

У почетку ми се веома допао овај задатак, јер сам се налазио далеко од ратних попришта и окршаја, али сам већ после месец дана обављања посла схватио колико је све то напорно. Наиме, са војног аеродрома, недалеко од Њујорка, узлетео бих око 3 часа изјутра, затим прелетао Атлантик, па северни део Африке, стизао у Салалу, на Арабијском полуострву, и ту пунио резервоаре бензином, а потом полетао за Кабул, у Авганистану. Читав тај пут трајао је око 18 часова, а на њему су се, као пилоти, смењивали мој друг Хогарти и ја. Додуше, некада смо успевали да за неколико сати скратимо то путовање, јер се нисмо спуштали у Салалу да узмемо гориво. Тај посао обављали смо горе, високо у ваздуху, где смо из велике буради — постављене у репу авиона, а у које је укупно могло да стане око тона и по горива — специјалном пумпом убацивали течност у резервоар авиона. Наравно, тај посао смо радили само ако смо имали задатак да до Кабула пребацимо оружје или резервне делове за војна возила, јер би бурад, напуњена горивом, још више оптеретила авион, што би ишло науштрб терета.

И тако смо Хогарти и ја већ устаљеном маршрутом кренули из Њујорка тог 10. јануара 1944. године. Време је било мирно, високо изнад облака није било јаких ваздушних струја, па смо се коридора строго држали, мотори су изванредно радили... Међутим, кад смо се већ приближили обали Африке, учинило ми се да један мотор „кашљуца". Махинално сам бацио поглед на командну таблу: једна сијалица била је упаљена — поуздан знак да са мотором на левом крилу, оном одмах до кабине, нешто није у реду. Морао сам да га искључим. Ипак, нисмо се због тога узбуђивали, јер је авион и са три мотора морао да стигне до наше базе у Салалу.

ВАЖНА ПОРУКА

Спустили смо се на писту у овом малом граду, где су авиомеханичари одмах покушали да пронађу и отклоне квар. Ускоро се испоставило да је био блокиран довод бензина до мотора. Наставили смо лет и око 9 увече стигли у Кабул. Ту нас је чекала порука:

— Хитно крените у Агру, тамо треба да укрцате неке делове возила и тешко оружје и вратите их у САД на поправку.

Пошто се већ спустила ноћ, Хогарти и ја смо одлучили да путовање одложимо за сутрадан, јер се до тада на аеродром у Агри још нисмо спуштали па нисмо хтели да ризикујемо.

УГЛЕДАО САМ ЧУДО!

Сутрадан, око 6 часова изјутра кренули смо према Агри. Још док смо надлетали реку Џамну, на чијој се обали налази овај град, одмах ми је у очи пала велика блештава грађевина: Таџ Махал је изгледао величанствено и тако, високо из ваздуха. Међутим, приметио сам да се писта налази недалеко од ње, на неких десетак километара и да их раздваја само река и широк појас палмовог дрвећа.

Без икаквог проблема спустили смо се на аеродром, а затим прешли у пристанишну зграду, док се утовар не обави. После два сата су нас позвали, рекавши да је утовар завршен и да можемо да кренемо. Хогарти је мени препустио управљање летелицом.

Укључио сам моторе, опет су сва четири радила беспрекорно. Погледао сам казаљку на резервоару за бензин: био је готово пун — у њему се налазило око 3500 литара бензина. Сасвим довољно да без икаквог проблема стигнемо до Салала.

Кренули смо пистом. Авион је полако добијао у брзини. Међутим, после 500 пређених метара погледао сам брзиномер: само 100 километара на сат. Не мари, помислио сам, има још доста писте испред нас. Додао сам пун гас, потпуно сам себи повукао ручицу. Пред нама је још остало око 400 метара писте. Погледао сам брзиномер: 170 километара на час. Нисам могао да поверујем, па за узлетање је потребна брзина од најмање 220 километара на сат. А већ је било касно да кочим.

Стигли смо готово до краја писте, морао сам да повучем ручицу за узлетање, авион је поскочио, опет додирнуо земљу, а онда се одлепио од писте. Али, само неколико метара, толико да је врховима точкова готово додиривао крошње дрвећа.

Шта то може да буде? — покушавао сам да докучим, док сам посматрао командну таблу испред себе. А на њој сам видео да сви мотори беспрекорно раде, да нису прегрејани, струје је било довољно, резервоари за бензин пуни... Па, зашто он да не можемо да се попнемо на висину већу од 200 метара.

Прелетели смо реку Џамну, сада смо били изнад дрвећа, наишли смо на чистину и... створили се готово пред самим Таџ Махалом. Тако ми се бар учинило! Како да га прелетимо, када није било времена за скретање?

Почео сам бесомучно да цимам к себи палицу за повећавање висине. Приближавао сам се Таџ Махалу, постајао је све већи, већ сам видео и људе који су стајали на скелама од бамбусове трске подигнуте око једног минарета. Зажмурио сам очекујући ударац, експлозију, ватру. Секунд, два, три, пет... изгледали су ми као вечност. Али, ништа се није догодило. За само неколико метара прелетели смо Таџ Махал.

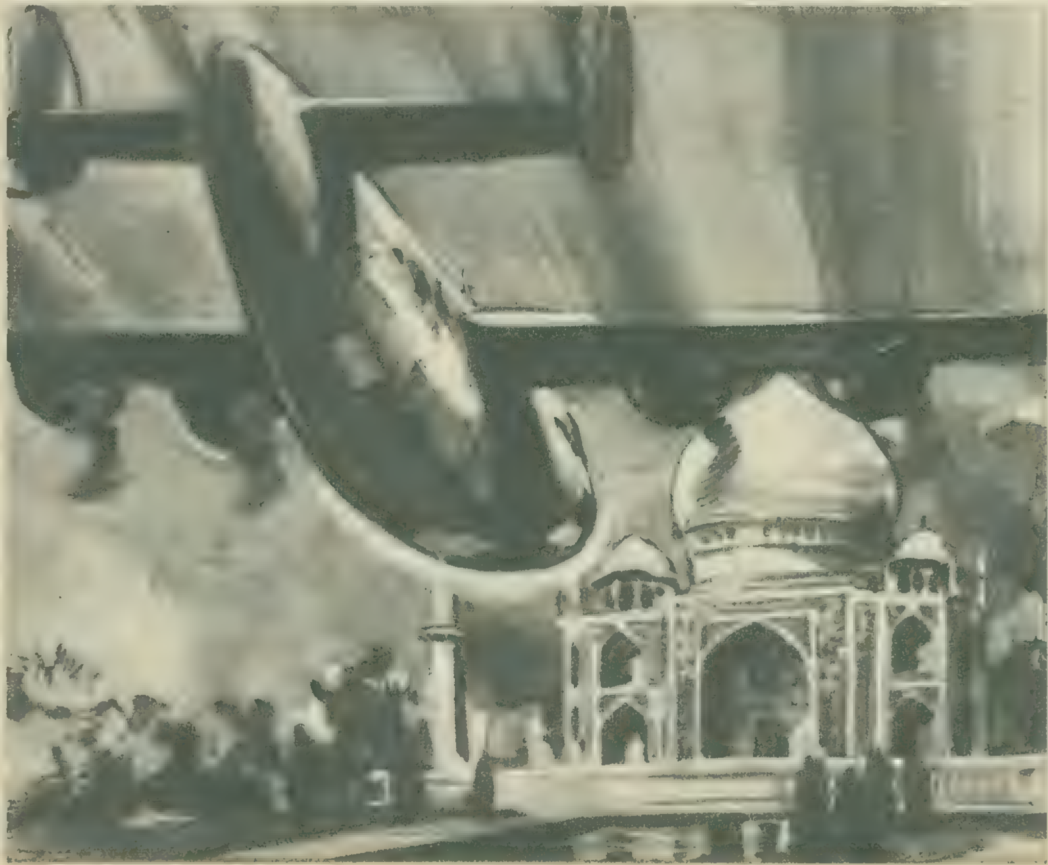
Пошто није могао да се попне више од 300 метара, двадесет петогодишњи Ернест Ган је ипак успео да са „поквареним" авионом стигне до аеродрома у Кабулу. А ту је одмах пронађен „квар".

Људи, који су у Агри вршили утовар оружја и делова возила, приметили су празну бурад за бензин у задњем делу авиона. Ревносно вршећи свој посао, и њих су напунили. То је могло да буде кобно, јер је авион већ био потпуно оптерећен. А додатна тона и по горива, за коју пилоти нису знали, није дозволилаа да се авион попне на веђу висину.

Б. Ј.

ТАЏ МАХАЛ У ОПАСНОСТИ

Многи храмови, међу којима и Таџ Махал, у Агри, ускоро ће бити потпуно оштећени, а потом и срушени — упозорење је индијских стручњака који су веома забринути над судбином ових историјских споменика. Наиме, за следећих 30 година упропастиће их нафтна постројења и рафинерије, подигнуте у њиховој непосредној близини, јер разне штетне материје, сумпорни гасови и киселине свакодневно, у виду „кише", падају на ове грађевине и полако, али сигурно, их нагризају и круне. Тај „дуг цивилизацији" је само још један од вапаја за заштиту човекове околине која је потпуно загађена, па не само што угрожава опстанак живих ћелија, већ прети и — камену!

И поред сјајних војничких успеха и наклоности цара, Рајмондо Монтенуколи остао је до краја свог живота — странац на бечном двору

СТРАНАЦ НА ДВОРУ

Када се 1675. године, после успешно завршене кампање против Француза, Рајмондо Монтекуколи вратио у Беч, носио је свом владару осим победе још нешто — свежањ царских наредби. Неотворених и непрочитаних.

Монтекуколи је својим трупама које су се 1664. године, у доба турског надирања у Мађарску, кретале у сусрет непријатељу издао наредбу: поља под летином морају се избегавати у току марша, а свако ко прекрши ово наређење биће осуђен на смрт.

Један од војника оглушио се о проглас свог заповедника и у жељи да сустигне већ прилично подмаклу колону, претрчао је поље младог жита.

Кривац је одмах ухваћен и доведен пред генерала. Узалуд је војник покушавао да се оправда. Аустријски војсковођа Монтекуколи је био неумољив — наредба се мора поштовати. Ма колико војникова кривица изгледала безначајна, а казна претерана, генерал је тачно знао шта ради. Под његовим заповедништвом налазили су се најамници, људи различитих националности и исповести. Једини начин да од њих створи војску на коју може да се ослони било је завођење челичне дисциплине.

ЖИВОТ НА ПОКЛОН

Непоколебљиви војсковођа је окренуо леђа првој жртви своје наредбе, али пре него што је доспео до свог шатора, ваздухом је одјекнуо пуцањ. На тренутак нико од присутних није могао ни да се помери, али је ужас ишчезао када су схватили да је метак промашио Монтекуколија.

У читавој збрци, само је војник остао присебан:

— Нисам желео да умрем невин. Сада ћете бар имати разлога да ме убијете — рекао је хладнокрвно.

Оно што је генерал на ово изјавио, запрепастило је све:

— Сигурно бих те казнио за кршење дисциплине. Сада си увредио само мене, а како не желим да ми се припише осветољубивост, поклањам ти живот и слободу.

Рајмондо Монтекуколи рођен је у италијанском месту Фрињану, у племићкој породици. Он је био трећи у брачној вези која је крунисана не малим бројем деце — једанаест. Отац је Рајмонду наменио свештеничку каријеру. Шаље га у Рим где су му патронат и наклоност утицајног кардинала Алесандра д'Естеа обећавали сјајну будућност у највишим круговима свештенства.

Непосредно после оца, умире и Рајмондов најстарији брат. То је догађај који ће одлучити даљи ток живота младог Рајмонда. Он тада, иако само седамнаестогодишњак, постаје глава породице и враћа се у родни Фрињано. Свештеничкој каријери ту је крај. На сопствену жељу, Монтекуколи одлази у Немачку да тамо „савлада уметност војевања".

Утицајни пријатељи и породичне везе омогућиће му да ступи у царску војску аустријске Хабсбуршке Монархије на чијем се престолу у то доба налазио Фердинанд II, а историјска ситуација могућност да се кали у многобројним биткама тридесетогодишњег рата.

Почетак војничке каријере био је заиста скроман — Рајмондо је постао обичан војник. То „шегртовање", ни лако ни весело, трајало је неколико година све док 1630. млади Италијан није најзад стекао чин капетана.

ТРАКТАТ О РАТУ

Пред њим су још биле многе битке тридесетогодишњег рата, сукоба у коме су учествовале готово све европске земље. Успешно завршено ратовање у Данској није означило и крај исцрпљујућих борби. Мир у Либеку 1629. године не само да је протестантским градовима одузео некадашњи примат, већ је Едиктом о реституцији Фердинанд II обавезао протестантске кнежеве да врате католицима сва добра која су запленили још 1555. године после верског мира у Аугсбургу.

Едикт је још једном распламсао борбе. Шведски краљ Густав II Адолф кренуо је у одбрану протестантских интереса.

Седмог септембра 1630. године Рајмондо Монтекуколи наћи ће се у средишту окршаја између шведских и царских снага код Лајпцига. И док су се ствари одвијале лоше по царску војску, млади заповедник — упао је у руке непријатељу. Тек пошто је за њега плаћен позамашан откуп, Монтекуколи је могао поново да преузме команду над својим трупама.

Године 1632. он ће се поново истаћи, овога пута у бици код Лицена, крвавом окршају у којем је са обе стране било 9 хиљада мртвих.

Три године касније Монтекуколи се још једном нашао у рукама Швеђана. Овога пута преговори око његовог ослобођења трајали су пуних тридесет шест месеци.

Затворенику је чак дозвољено да се служи библиотеком, па он тако пише и своје велико дело — „Трактат о рату", књигу у којој је изложио своје стратегијско знање.

После ослобођења он се враћа у Беч, а 1648. године поверено му је заповедништво над царском војском у Шлезији. Успешно завршена кампања, која је натерала Швеђане на повлачење, донела му је титулу врховног заповедника царске коњице.

Крај тридесетогодишњег рата није био и крај Монтекуколијеве војничке каријере. Убрзо ће се поново наћи у служби цара — овога пута постављен је за маршала, заповедника царске војске у Мађарској. Низ победа које је ту однео над Турцима створиле су од њега неку врсту идола на аустријском двору.

ТАНЕ ЗА ТИРЕНА

Једина невоља овог хероја била је у томе што је и поред свих заслуга за многе остао — странац. Завист изазвана високим положајем који је заузимао и неповерење које је изазивало његово порекло, учиниле су га предметом сплетки и закулисних обрачуна.

Хегемонистичке тежње француског краља Луја XIV још једном ће, сада већ шездесетогодишњег, Монтекуколија бацити у ратни вихор. Године 1673. цар га именује за врховног заповедника аустријске војске на Рајни.

На челу француских трупа налази се славни маршал Тирен, један од највећих војсковођа оног времена. Али 27. јула, у праскозорје битке која је требало да одлучи исход рата, Монтекуколију стиже порука да је Тирена разнело топовске тане.

У гробној тишини присутних, гласом који подрхтава од узбуђења, Рајмондо Монтекуколи изговара речи којима одаје последњу почаст великом противнику:

— Жалим за човеком који је вредео више него сви други. Служио је на част свим људима.

У Бечу га дочекују са помпом и слављем. Поред победе, Монтекуколи свом владару враћа и свежањ порука. У страху да ће у једној наћи и наредбу да измени своје планове у чији успешан исход није сумњао, стари ратник за све време војевања ниједну од царских наредби није — ни отворио.

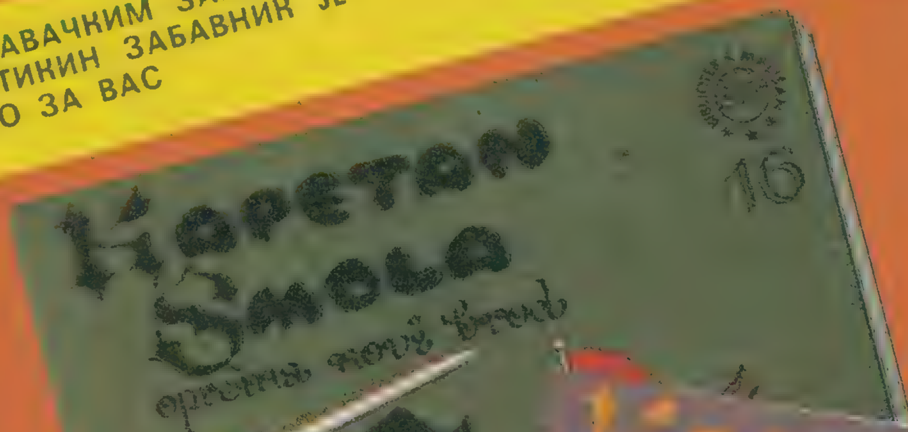
И поред узастопних молби да му допусти повратак у родни Фрињано, последње године живота Рајмондо Монтекуколи провешће на двору цара Леополда I који није пристајао да се растане од тако оданог и способног поданика.

Жеља ће му се испунити тек после смрти. Године 1680. у Бечу му је приређен величанствен погреб, а затим је неуморни ратник пренет тамо где је желео да почива — у родну Италију.

М. И.

У ЗАЈЕДНИЦИ СА ИЗДАВАЧКИМ ЗАВОДОМ »ЈУГОСЛАВИЈА«, ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК ЈЕ ПРИПРЕМИО ЗА ВАС

НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ЗА НОВУ ГОДИНУ!

Ово је прва џепна књига за децу, [illegible] богато опремљена и намењена најмлађим читаоцима. Двадесет четири књижице одштампане на финој хартији, све у боји, чине целину под називом

БИБЛИОТЕКА „МАЛИШАН"

- ПУСТОЛОВИНЕ МЕДЕ ПЕДИНГТОНА УСКОРО И НА ТЕЛЕВИЗИЈИ!
- БИБЛИОТЕКА »МАЛИШАН« СЕРАДОВАЋЕ СВАКО ДЕТЕ

ВЕЛИКИ ПОПУСТ

Књижарска цена комплета износи 432 динара, а преко „Политикиног забавника" само 324 динара. Попуните наруџбеницу, залепите је на дописницу и пошаљите на адресу: „Политикин забавник", Македонска 29, 11000 Београд, поштански фах 124. Књиге ћете платити поштару кад вам их донесе!

ЋИРИЛИЧНО ИЗДАЊЕ

КАПЕТАН ГУГУЛЕНЦЕ И ЊЕГОВА ДРУЖИНА:

1. Капетан Гугуленце налази рубин
2. Капетан Гугуленце и ковчег с благом
3. Капетан Гугуленце опрема нови брод
4. Капетан Гугуленце и слон

НЕОБИЧНИ ДОЖИВЉАЈИ КРАЉА ПРАСКАЛА И ЊЕГОВОГ ПАЖА СТАНКА ЧАРАПАНКА:

1. Станко Чарапанко и [illegible] коњ
2. Станко Чарапанко и флодолопос
3. Станко Чарапанко и [illegible]
4. Станко Чарапанко и вештица Друсила

НАЈЛЕПШЕ БАЈКЕ:

1. Црвенкапа — Три прасета
2. Девојчица и три медведа — Храбри кројач
3. Пепељуга — [illegible]
4. Аладинова чаробна лампа — Златокоса

ПУСТОЛОВИНЕ МЕДЕ ПЕДИНГТОНА:

1. Меда звани Педингтон на железничкој станици
2. Меда звани Педингтон у [illegible]
3. Меда звани Педингтон уређује собу
4. Меда звани Педингтон у кухињи
5. Меда звани Педингтон у куповини
6. Меда звани Педингтон на такмичењу
7. Меда звани Педингтон [illegible]
8. Меда звани Педингтон [illegible] рођендан

ПРИЧЕ О ЖИВОТИЊАМА:

1. Поштар Пера [illegible]
2. Мајстор Лале и [illegible]
3. Дружина Меде [illegible]
4. Породица [illegible]

„Политикин Забавник"
Македонска 29 11000 Београд

НАРУЏБЕНИЦА

Неопозиво наручујем ПОУЗЕЋЕМ (плаћање поштару приликом преузимања књига)

Библиотека „МАЛИШАН", ћирилицом, уз попуст од 25% по цени од 324 динара.

____
(Име и презиме)

____
(Место, улица и број)

____
(Својеручан потпис купца)

ЛЕКАРСКО БОЈИШТЕ У АМАЗОНИЈИ

Кад би се осамнаестогодишњи Роберваль Сантос Бастос појавио на прашњавим улицама бразилског града Сантарем, деца су бежала на све стране, а одрасли се обазриво повлачили.

БРОД НАДЕ

Роберваl је патио од ихтиосе — наследне болести која читаво тело прекрива љуспама налик на рибљу крљушт. Он је у то време и сам избегавао сусрете с људима и једино задовољство налазио у читању. У међувремену његово здравствено стање се све више погоршавало: кожа му је одебљала и исушила се толико да чак није успевао ни капке да затвори да би заштитио очи од прашине или тропског сунца. Ово је имало за последицу сушење рожњаче и једно око му је потпуно отказало док је друго било прилично ослабило.

То што Роберваl данас није потпуно слеп заслуга је хируршког захвата изведеног на бившем трајекту преуређеном у болницу који носи симболичан назив ЕСПЕРАНЦА (Нада). Ова болница делује у склопу јединственог програма чији је циљ пружање неопходне медицинске помоћи хиљадама људи настањених по огромном пространству централне Амазоније. Хирург Теодор Доденхоф направио је Робервалу пар нових очних капака од коже с прелона која једино није била прекривена „крљуштима".

— Операција није нарочито изменила Робервалов изглед — каже Доденхоф — али он сад бар може да се поново посвети својим књигама и свакако неће морати више да живи као заточеник.

ЕКИПА ДОБРОВОЉАЦА

Доденхоф је један од више десетина лекара, зубара и медицинског особља — првенствено из Бразила, Костарике и Сједињених Америчких Држава — који су о свом трошку допутовали у Амазонију да би добровољно учествовали у „Програму Есперанца".

У периоду између 1972-76. на клиници „Дос Робрес" у Сантарему лечено је на хиљаде пацијената, уз надокнаду која је више симболична. У последње две године изведено је 160 медицинских захвата само на „Есперанци" која стоји уси̇дрена уз главни градски гат. Спасоносни бели брод са два моста опловио је хиљаде километара и вратио животну радост многим болесницима из забачених места дуж Амазона и њене притоке Тапајос.

Још увек нема поузданих података о броју људи који живе у малим заједницама или у бројним селима обухваћеним „Програмом Есперанца"! Рачуна се да их има око 250 хиљада, од чега половина живи у Сантарему и околини док су остали расути по шумама. Зна се, међутим, да су они међу најсиромашнијима у Бразилу, да је њихова исхрана нередовна а здравље угрожено и самим тим потреба за медицинском помоћи огромна. Удаљеност и величина ове области онемогућује остварење више оваквих пројеката здравствене заштите а исто тако и побољшање животног стандарда.

„Програм Есперанца" лансирао је Лук Тапер, лекар америчке морнарице, који је приликом своје прве посете Амазонији 1960. године запазио да је људима у овим крајевима неопходна неодложна медицинска помоћ. Специјализовао је пластичну хирургију и 1963. стигао на Амазон. Радио је и по 14 часова дневно: вадио зубе пацијентима, лечио их од уједа змија и опаких пирана рибица и делио лекове против веома распрострањених цревних паразита. Гледајући децу како умиру на рукама мајки од болести које су могле да се предухитре вакцинацијом, схватио је да становништво пре свега треба имунизовати против најраспрострањенијих инфекција као што су: велики кашаљ, тифусна грозница, мале богиње, парализа, тетанус, дифтерија и туберкулоза.

СВЕ ВЕЋА НАДА

Прва стална помоћ Таперу била је сестра Регина Вашровска, пореклом Пољакиња, која је у Амазонију стигла 1971. године. Већ почетком 1973. вакцинисали су више од 70 хиљада становника.

Како се све више ширила вест о преданом раду Тапера и његове помоћнице, почели су да пристижу прилози што је 1972. године омогућило изградњу клинике „Дос Побрес". Пацијенти су пристизали из свих страна и стварали дугачке редове много пре почетка радног времена. Затим је 1974. године у Сантарем стигла „Есперанца", трајект дугачак двадесет метара који је до тада био у пловидбеној служби Сан Дијега у Калифорнији. Сада је био преуређен у пловећу болницу са операционом салом, апотеком, лабораторијом и кабином за рендгенско снимање.

Док брод тежине стотину тона плови дуж Амазона или Тапајоса, преко транзистора се одржава веза са селима дуж обале. А домороци редовно приређују добродошлице „Есперанци" која им помаже да победе опаке болести. У току боравка у неком селу одржавају се курсеви и предавања на тему „хигијена". Мештани, са своје стране, помажу колико могу: истоварују брод, деле храну са особљем болнице и поклањају им своје производе у знак захвалности за добијене лекове. Ту се нађу јаја, пилићи, ћурке, патке, корњаче, разна дивљач, пасуљ, банане, брашно од маниоке...

Добровољци са „Есперанце" знају да су њихови напори тек начели део проблема који се тиче здравства у овој пространој тропској области. Али, пристижу свеже снаге и наде се повећавају. А ту је и бразилска влада која ће, како је обећала, ускоро преузети иницијативу у своје руке.

Д. В.

МИНИ-КВИЗ

1 Портал је...

2 Да ли је Првић Лука историјска личност?

3 Предиспозиција је болест?

4 Котеж је назив за...

5 Кантата је...

ОДГОВОРИ:

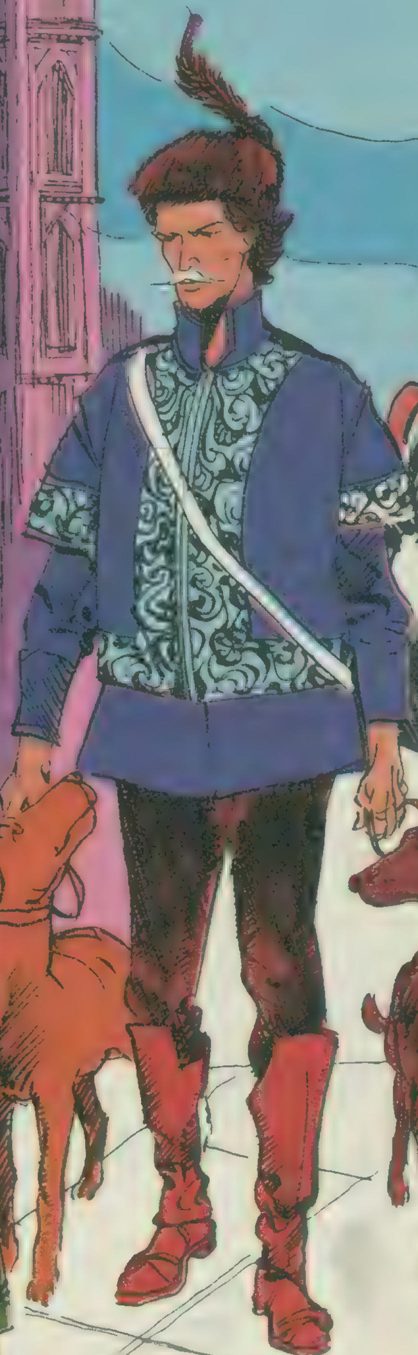
1. Декоративно обрађен улаз на црквама, палатама и јавним грађевинама, 2. Не, већ је то назив за пристаниште и купалиште на острву Првићу, близу Шибеника. 3. Није, већ склоност или недостаци организма који му слабе отпорност према некој болести. 4. Летњиковац, пољску кућу или предграђе са вилама. 5. Вокална композиција уз инструменталну пратњу, са соло-партијама, дуетима и хором. По пореклу је облик црквене музике.

ПЕРИОД 1600 — 1605

МАЂАРСКА
У 17. ВЕКУ

ПЕРИОД 1630 — 1650.

Бојазан од све жешћих налета османлијских хорди, натерала је мађарско и део хрватског племства да потражи подршку моћне династије Хабсбурговаца. Хегемонистичке тежње бечког двора озакоњене су 1527. када је за краља Мађарске и Хрватске изабран Фердинанд Хабсбуршки и када је склопљена тзв. државна унија са Аустријом. Истина, Унија није могла да спречи надирање Турака који освајају читаву источну Мађарску са Будимом (1541) и Хрватску до Купе.

Мађарску 17. века карактеришу бројне буне и завере племства против апсолутистичке политике Хабсбурговаца. Заверу Зрињског и Франкопана бечки двор је 1671. успео да угуши у крви. Боље среће није била ни буна под вођством Томе Ердедија (1683—86). Слично је било и са устанком који је подигао Имре Текели (1672—86). Турски пораз под Бечом (1683) довео је до рата (1683—99) којим је цела Мађарска ослобођена од турске власти.

Политичка превирања и губитак самосталности утицали су и на развој мађарског фолклора. Утицаји су се испреплитали и, како каже Енглез Е. Браун који је пропутовао наше крајеве 1666, мађарску ношњу су прихватили не само Срби и Хрвати него и Турци. На фресци Поклоњење царева у манастиру Хопово, на пример, налазимо елементе мађарске ношње — доламу и узане чакшире.

Обележје мађарског мушког одела 17. века била је долама и „мента“, слично туници која је добила нешто дужу форму са ваљаним рукавима, крагном и копчом на прсима а носила се са панталонама, узаним или широким, шубаром или капом. Мушка кошуља је била богато украшена на рукавима и око врата и, за разлику од западних земаља, пружала се само до струка. Одлика женске хаљине је копирање већ застареле шпанске и италијанске моде разнобојне траке и корсетовани трочетвртински скути. Национално обележје се огледало на блузама и кошуљама са дугим рукавима, традиционално украшеном жакету са отвором на прсима до струка. Кошуља се завршавала наборима на врату, а украшена је као и жакет. Богато украшене сукње су прекривене кецељама које су носиле разне декорације.

КРОЗ ВЕКОВЕ

ПЕРИОД 1650 — 1690.

ХИТ * СТРАНА

ФОТО-ПРИЧА ▷ БРИЉАНТИН • GREASE •

Филм „Брилљантин“ у коме главне улоге играју популарни Џон Траволта и Оливија Њутн Џон, свуда у свету буди велико интересовање. Пошто се овај филм код нас још не приказује, у данашњој фото-причи доносимо вам неколико сцена из овог мјузикла.

Сенди (Оливија) и Дени (Траволта) упознају се за време школског распуста. Њихово познанство се претвара у велику љубав. ▼

Дени је вођа дружине Т-Бердс (T-Birds), али пред својим другарима он брижно скрива своја осећања према Сенди, што њу тешко погађа. ▼

▲ **Као и у „Грозници суботње вечери“ и у овом филму има доста играња, и Траволта још једном има прилике да докаже своје играчке способности.**

▲ **Да би поново придобио Сенди, Дени одлучује да постане најбољи спортиста у школи, што му баш не полази за руком.**

▲ **На крају филма, после свих неспоразума, Сенди и Дени су опет заједно и певају песму „Ти си та коју желим“ (»You are the One that I Want«) која је у међувремену постала велики хит.**

Песма недеље

ЛЕТЊЕ НОЋИ (SUMMER NIGHTS)

Музика из филма „Брилљантин“

Текст и музика: Џим Џекобс Ворен Кејси

Изводе: Оливија Њутн Џон и Џон Траволта

Summer lovin' had me a blast,
Summer lovin' happened so fast.
Met a girl crazy for me
Met a boy cute as can be.
Summer days drifting away,
too uh oh.
Those summer nights.

Well — a, well — a, well a uh
Tell me more, tell me more,
Did you get very far?
Tell me more, tell me more like,
Does he have a car?

She swam by me, she got a cramp,
He ran by me, got my suite damp.
Saved her life, she nearly drowned,
He showed off, splashing around.
Summer sun somethings
begun then
Uh oh, those summer nights.

Well — a, well — a, well — a uh,
Tell me more, tell me more,
Was it love at first sight?
Tell me more, tell more,
Did she put up a fight?

Took he bowling in the arcade,
We went strolling, drink lemonade
We made out, under the dock,
We stayed out till ten o'clock
Summer fling don't mean a thing
But uh oh, the summer nights.

Tell me more, tell me more,
Like, you don't have to brag,
Tell me more, tell me more, 'cause
He sounds like a drag.

He got friendly holding my hand.
She got friendly down on the sand.
He was sweet just turned eighteen
She was good, you know
what I mean.
Summer heat boy and girl
meet, then,
Uh oh, those summer nights.

Tell me more, tell me more,
How much dough did he spend?
Tell me more, tell me more,
could she get
Me a friend?

It turned colder that's where
it ends.
So I told her we'd still be friends.
Then we made our true love
vow-ow.

Wonder what she's doing now ow.
Summer dreams ripped at the
seams.
But oh, those summer nights.

Мишо Ковач

У октобру је једна одабрана група наших естрадних уметника боравила у СР Немачкој где је одржала низ концерата за наше раднике на привременом раду. Сви учесници програма доживели су успех, али највише аплауза добио је МИШО КОВАЧ.

Када се говори о изузетној популарности Мише Ковача, занимљиво је рећи и то да он није ни типичан представник белканта, тако драгог старијим генерацијама, као ни поп-музике, блиске младима. Он је створио један посебан, сопствени стил који многи млади певачи покушавају да опонашају.

Мишо Ковач се, на својим најновијим диско-остварењима, све више враћа некадашњем начину певања, ономе из времена када је успешно изводио препеве страних хитова »San Francisco« и »I Can't Stop Loving You«. То је експеримент који је, чини нам се, у великој мери успео, јер Мишин глас више није онако сиров, већ је потпуно изграђен. У то се свако може уверити ако пажљиво преслуша његову најновију нумеру „Не пиши ми више“, изведену на фестивалу Загреб 78.

Читаоци јављају...

Вести из Осијека

У Осијеку је основана нова панк-рок група HUNGRY TIMES. Састав је перспективан јер су његови чланови веома талентовани и сви се баве компоновањем. Вјежбају у једној старој гаражи, али се надају да ће имати и бољих услова за рад. Свирају на школским приредбама и игранкама.

Чланови су: Зоран Анић (соло-гитара), Бранко Бањан (ритам-гитара), Дражен Зеленика (бубњеви и удараљке) и Горан Плесећа (бас-гитара и вокал).

Зоран Анић,
Лошињска 23
Осијек
(хонорар 100 дин.)

ВЕСТИ ИЗ НОВОГ САДА

Група WADE, из Новог Сада, већ годину дана са успехом наступа на новосадској рок-сцени. WADE свира своју музику, али на репертоару има и композиције ИГЛСА, БИ ЏИЗА, ВИНГСА и других. „Касно је", „Град ноћу", „Лето 78" наслови су њихових композиција.

Састав чине: ЕВА РИСТИЋ (клавијатуре и пратећи вокал), ДРАГАН РИСТИЋ (соло-гитара), РАЈКО СИМИН (ритам-гитара), ВЛАДАН НЕНАДОВ (бубњеви и пратећи вокал) и СЛОБОДАН ДИМИТРИЈЕВИЋ (бас-гитара и вокал). Слободан је и композитор и шеф групе.

Борис
из Новог Сада

***

ПОП-ВЕСТИ

ЏОН ЛЕНОН намерава да у Лондону приреди изложбу о БИТЛСИМА користећи старе фотосе и постере.

*

АЛЕН КЛАРК је одустао од соло-каријере и по други пут се вратио ХОЛИСИМА.

*

Ускоро ће се појавити нова плоча ОЛИВИЈЕ ЊУТН ЏОН »Сасвим вруће« (»Taotally Hot«).

*

Појавио се нови сингл и ЛП плоча групе EDI and THE HOT RODS и ових дана састав одлази на турнеју по Шкотској.

*

Нишка група ГАЛИЈА снимила је свој први албум. Ова талентована група постигла је ове године велики успех на турнејама и концертима у свим крајевима наше земље.

*

У продаји се појавио албум са музиком из филма »Бриљантин«. Дупли албум са музиком из филма »Грозница суботње вечери« за десет недеља продат је у нашој земљи у тиражу од преко 70 хиљада примерака.

*

ЏОН ТРАВОЛТА се појавио са новом пријатељицом на једној приватној забави у Лос Анђелесу. Новинари су дознали да се она зове Мари Лујзе Хенер.

*

После десет година постојања, шкотска група НАЗАРЕТ добила је новог човека, гитаристу Зала Клеминсона. Он је бивши члан групе АЛЕКС ХАРВИ БЕНД.

Злата и Дејан Петковић

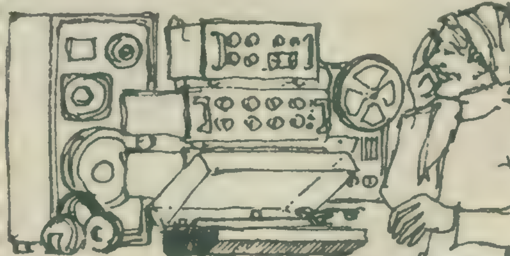
Један певачки дуо за само неколико месеци успео је да придобије велики број поклоника лаке музике. Реч је о дуету који сачињавају брат и сестра ДЕЈАН и ЗЛАТА ПЕТКОВИЋ. Свој деби имали су на фестивалу забавне музике Загреб 78 где су композицијом Марија Михаљевића „На клупи пише „ци" у којима је показала да уме и да пева. Прве кораке у свету песме (мада се определила за глуму — игра у Југословенском драмском позоришту) Злата Петковић је учинила још 1970. године сарађујући са групом „С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ". У дуету с братом Дејаном први пут је певала средином августа ове године у теле-

волим те" по броју гласова публике и оценама стручног жирија надмашили много познатија и искуснија имена наше забавне музике.

Злата Петковић је пре две године завршила Факултет драмских уметности у Београду и до сада је са успехом наступала у више филмова, телевизијских драма и серија, као и забавних емисија. Дебитовала је у филму „Бубашинтер" (тада је још похађала средњу школу), а затим је играла у филмовима „Вагон Ли", „Партизанска ескадрила", „Повратак отписаних" и „Браво маестро". На телевизији је имала запажене улоге у серијама „Грлом у јагоде", „Варијације", „Отписани" и „Професионалвизијској емисији „Лето к'о лето".

Дејан Петковић спада у ред најталентованијих младих београдских композитора, пијаниста и певача. До сада је сарађивао са великим бројем младих певача, а на фестивалу забавне музике Београдско пролеће ове године његова композиција „Понедељак и ти" добила је многа признања познавалаца музике. Ту песму певала је Јадранка Стојаковић. Ипак, највећи успех постигао је интерпретацијом сопствене композиције „Тако ми свега" која се још налази на многим топ-листама. За најновију плочу Слађане Милошевић написао је две композиције, а тренутно припрема свој нови самостални сингл.

БЕРЗА ПЛОЧА

Мењам најновији ЛП албум групе BEE GEES за ЛП „Црна дама" (СМАК) и „Не цвикај, генерацијо" (АТОМСКО СКЛОНИШТЕ).

Михајло Римар
Дубровачка 37
25233 Руски Крстур

Продајем следеће ЛП плоче: »Live« (STATUS QUO), »Бум 77«, »White Rock« и »No Earthly Connection« (Rick Wakeman), »Landed« и »Soon Over the Babacuma« (CAN), »In Your Mind« (Brayan Ferry«, »Boing for the Onee« (YES), »L« (Steve Hillage), »Oxygene« (Jean Michel Jarre), »Rare Hendrix« (Jimi Hendrix), »The Best Years« (Rory Gallagher), »A Night at the Opera« (QUEEN)...

Владимир Ђорђевић
Лутице Богдана 2,
сол. 1, ст. 25/4
11000 Београд

***

Посједујем око 100 великих и 200 малих плоча домаћих и страних група и пјевача. Желио бих да их мијењам. Заинтересованим шаљем списак, а могу да ми се јаве и на телефон (078) 37241.

Срђан Живановић
Хасана Кикића 7
78000 Сарајево

НАША КАРИКАТУРА

АРСЕН ДЕДИЋ

набрати

залепити

по цртицама пресавити

залепити

набрати

врећа

9

залепити

10

капа

5

залепити

по цртицама просеци

7

Цицин кутак

ДЕДА МРАЗ

Залепите „тело“ и „руке“ Деда-Мраза на хамер или тањи картон, а „капу“ и „врећу“ немојте лепити. Исеците затим сва четири дела. Узмите пинг-понг лоптицу, пробушите је на једном месту и ту провуците чачкалицу или дрвце (сл. 1), али тако да буде чврсто углављено. На место где ће доћи нос залепите црвену перлицу. Ако немате перлицу, узмите мало средине хлеба па од ње направите чврсту лоптицу коју ћете обојити црвеном темпером. Пинг-понг лоптицу обојите ружичастом темпером па нацртајте очи и уста (сл. 2). Пре но што четкицу умочите у темперу насапуњајте је да би се темпера примила за глатку површину лоптице. Затим залепите мало вате као косу (сл. 3) и као браду (сл. 4). „Капу“ савијте као фишек и залепите по означеном месту (сл. 5), па је ставите Деда-Мразу на главу, залепите за косу, а врх капе пресавијте надоле по цртицама означеним на сл. 6. Тело такође савијте у фишек и залепите где је означено, тако да добијете облик на сл. 7. Просеците жилетом дуж цртица на „телу“ и тако ћете добити прорезе кроз које ћете провући „руке“ (сл. 8). На месту означеном дебелом стрелицом на сл. 8, увуците штапић са пинг-понг лоптом, односно главом. „Врећу“ пресавијте дуж цртица и залепите на означеном месту, напуните с мало вате (сл. 9), наберите (згужвајте) при отвору и све то залепите да се „врећа“ не отвара (сл. 10). Готову „врећу“ ставите Деда-Мразу на раме и залепите за савијену руку.

Чудотворни кленови и липе

КАКО НАЋИ ШУМУ ЗА СЕБЕ: ЈЕДНА РАЗДРАЖУЈЕ И СТИМУЛИШЕ, ДРУГА СМИРУЈЕ, ТРЕЋА ГУШИ...

Шума не само да утиче на расположење, она га и ствара. Одвајкада су јелу и иву називали тужним и сетним дрвећем, брезу — веселим, храст — јаким, чемпрес — свечаним... Користећи се тим народним веровањима, група лекара, специјалиста за рекреацију, из Совјетског Савеза, дошла је до врло занимљивих закључака. Установили су да, на пример, дрвеће с купастим крошњама (чемпрес, топола, туја, брест) поседује способност да повећава активност нервног система. Једна врста жалосне врбе изазива сетно, меланхолично расположење. Меке контуре бора с овалним и лоптастим крошњама, међутим, не само што умирујуће делују на човека, него га и нагоне на размишљање.

група лекара људима са нарушеним здрављем, рецимо, жлездама са унутрашњим лучењем и недостатком адреналина у крви, не препоручује разне прегледе, испитивања и кљукање гомилом лекова. Они се једноставно залажу за строг режим и преписују свакодневну шетњу умереним темпом по одређеној маршрути.

А кад се здравље видно побољша, лекари откривају једноставну тајну: лечили сте се смењивањем пејзажа различитог емоционалног и психолошког деловања. А ефекат таквог лечења, тврде ови стручњаци и позивају се на досадашње резултате, не узмиче ни првокласној клиници.

Или, рецимо, једна обична готово типична ситуација: сатрвен убитачним темпом савременог живота, човек се већ недељу дана одмара у неком шумском излетишту, јер није сасвим здрав. Нарушен му је нормалан рад срчаних крвних судова и повећан притисак.

Када су прикупили обиман материјал, лекари и психолози су одлучили да лек звани шума класификују, односно да пејзаже распореде по њиховим ефектима на човеков организам. По њима, пејзажи се деле на **раздражујуће** (узбуђујуће и стимулирајуће) и **умирујуће** (оне који штеде здравље и смирују). Ова научна тврдња данас је добила праву практичну примену.

Клиника није потребна

— А шта ћемо са алергијом, том модном болешћу 20. века? — узвикнуће многи. **— Има нас и на шуму алергичних!**

— Ништа страшно — не посустају поборници рекреације као посебног начина лечења. — **То само значи да свака шума не прија свакоме и у свако време. Зар није познато да туберкулозног болесника лечи лоптасти бор? Међутим, он је за оболеле од бронхијалне астме просто погубан.**

Занимљиво је да ова

А овде је све добро — шума, мир, ваздух ... Међутим, једина сметња је удаљеност амбуланте. До ње је потребно пешачити читав километар липовом алејом, па онда још један — алејом

оштролистог клена. И кад стигне до лекара, овај само пажљиво ослушкује рад срца а терапију никако не одређује. Тако данима. И одједном ишчезавају и болови и аритмија срца, крвни притисак се нормализује. Чудно, јер није било никаквих лекова, осим липа и кленова. И не само липе и кленови, већ и њихове алеје дугачке километар. А то је, тврде поборници шуме као лека, најбоља терапија за срчане болеснике.

Микроклима одлучује

Још пре два века велики Гете је писао: **„Цвеће утиче на душу. Оно може да изазива осећаје, подстиче емоције и мисли које нас узбуђују или узнемирују, жалосте или радују“.**

Међутим, шума није увек иста. Годишња доба одевају шуму у различита руха. А ако лекар зна дијагнозу — болеснику ће одредити летње или зимско лечење, па, ако треба, и јутарње или вечерње. Јер, поред осталог, шума код човека побољшава размену материја (метаболизам), повећава искоришћавање кисеоника и излучивање угљеничне киселине, повећава број црвених крвних зрнаца и убрзава крвоток. Ако ове медицинске термине преведемо на обичан, свакодневни језик, то значи: осетно

побољшање здравља, прекид болова у пределу срца, стабилизацију притиска ...

— **Данас** — каже заменик министра шумског газдинства РСФСР Рем Бобров — **пред совјетским властима стоји врло сложен задатак: да сниме микроклиму шума које поседују лековита својства за различита обољења.** Неопходно је утврдити како, на пример, треба регулисати ниво сунчеве радијације, температуру и влажност ваздуха, брзину ветра, степен осветљености и читав низ других климатских фактора неопходних за класификацију шуме као лека.

А познато је да од густине дрвећа зависи много: збијене крошње задржавају зраке сунца и смањују интензитет радијације. Истовремено, у густој шуми се повећава влажност ваздуха што такође утиче на здравствено стање. Међутим, борба светлости и таме, топлоте и хладноће може се компензовати изградњом вештачки прочишћених парцела земљишта. А онда се, кажу стручњаци, појављује ветар, а с њим се није шалити. Јер, силан, жесток ветар изазива срчане нападе, главобоље, нападе ишијаса, астматична гушења...

П. М.

ВАЗДУХ ПРЕ 1000 ГОДИНА

Утврђивање састава ваздуха од пре сто, двеста или хиљаду година до сада се сматрало немогућим. А такви подаци су неопходни за проучавање процеса утицаја активности човека на животну средину. Показало се, међутим, да одговоре може да пружи лед из великих планинских глечера. Савремена наука располаже методима извлачења јединствених информација, које су скривене у глечерским „летописима“, у којима су се из године у годину таложили стврднути слојеви атмосферских талога. Временом, мењала се њихова минерализација (на пример, после циновских пожара или вулканских ерупција). Лед чува податке о количинама прашине у ваздуху, па чак и о његовим температурама, гасовитом саставу у појединим епохама и о много чему другом ...

Walt Disney

НОВОГОДИШЊА БАЈКА

И ускоро у Деда Мразовој радионици на Северном полу...

НАСТАВАК У ИДУЋЕМ БРОЈУ

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ПЛАН

— СИРОТИ ЉУДИ — ПОМИСЛИ КОМАНДАНТ. — ХТЕЛИ СУ ДА ПРЕВАРЕ ДРУГЕ, А ПРЕВАРИЛИ СУ САМИ СЕБЕ.

ЗОРАН МАОДУШ

Бен Холи је седео у ресторану „Код Џока“ и ручао. Сваког дана, у исто време, прекидао је посао и долазио у овај ресторан на ручак. Сви келнери су га већ познавали, а и он њих. Не прекидајући ручак, Бен руком дозва келнера. Овај му брзо приђе.

— Сем, донеси ми флашу минералне воде — рече Бен, погледа упртог у тањир.

— Добро, одмах ћу вам донети — одговори келнер, али не пође. Стајао је поред стола и о нечему размишљао. Коначно, он се, оклевајући, обрати Бену:

— Господине Холи ... поче и застаде.

Бен подиже главу и зачуђено погледа келнера.

— Да ..? — подстаче га он.

Келнер је, оборена погледа и неодлучан, стајао поред Беновог стола. Није се усуђивао да настави. Ломио је прсте не гледајући Бена.

— Дакле, Сем? — упита Бен нестрпљиво.

Келнер се најзад одлучи и погледа Бена. Бен у његовим очима прочита страх и збуњеност.

— Молим вас да ми опростите што вас узнемиравам, господине Холи — извињавао се келнер. — И то још при ручку. Али, немам другу прилику да вам кажем. Већ неколико дана прогања ме један човек који жели да се упозна са вама. Ја сам му рекао да вас остави на миру, али он каже ...

— Ко је тај? — прекиде га Бен нестрпљиво.

— Онај што стоји поред шанка у кожној јакни — келнер неприметно показа главом. — Ја му, додуше, не знам име, јер сам мислио да ви не желите ... — он заћута, приметивши да га Бен не слуша.

Бен је брзо погледом претражио шанк. Одмах је спазио човека у кожној јакни. Био је висок човек, смеђе косе и плавих очију. Брада му је била чврста и истурена, а на лицу му се истицао упадљиво велик нос. Стајао је леђима ослоњен на шанк и осмехивао се, гледајући у Бена. Бен се пријатељски осмехну и климну главом. Затим погледа келнера.

— Све је у реду — рече. — Реците му да дође за мој сто.

Келнер га погледа забринуто.

— Ако господин Џок сазна да сам вас узнемиравао ... — поче, али га Бен прекиде:

— Од мене неће сазнати. А сада, реците оном човеку да дође и донесите ми флашу минералне воде.

Келнер га захвално погледа и пожури да донесе минералну воду. Стави флашу на сто, отвори је и тихо се удаљи. Бен насу воду у чашу и отпи гутљај. Спуштајући чашу на сто, зачу непознат глас:

— Дозвољавате?

Бен подиже поглед и угледа човека о коме му је келнер говорио како стоји поред стола. Бен показа руком на столицу.

— Изволите, седите — рече не скидајући поглед са дошљака.

Човек седе и погледа Бена право у очи.

— Зовем се Арти Низен — рече одмах и пружи руку преко стола.

Бен прихвати руку.

— Бени Холи — одврати.

Арти Низен заклима главом.

— Господине Холи — рече полако — ја не умем да увијам. Зато пређимо одмах на ствар. Знам да ви радите у архиви филмова и микрофилмова, јавних и тајних.

— Рецимо да је тако — одврати Бен полако. — Па шта с тим?

Арти задовољно климне главом и привуче своју столицу ближе столу. Затим се наже преко стола према Бену.

— Ево о чему се ради — рече поверљиво. — У тој архиви, као што рекох, постоје филмови који су забрањени за приказивање широј публици. — Он се осврте око себе. Уверивши се да нико не прислушкује њихов разговор, он се поново окрете према Бену. Очи су му узбуђено светлеле. — Ја бих желео да видим један од тих филмова, један ратни филм. Чуо сам да постоје такви филмови који су снимљени на Земљи давно пре него што су први људи дошли овде, на Алфу Кси и друге планете Алфа система. Али, ти филмови су забрањени за приказивање због могућег негативног утицаја на психу људи. Арти се још више наже према Бену, а глас му је звучао молећиво. Ја **желим** да видим такав филм без обзира на цену коју затражите за приказивање.

Погодба

Бен га забринуто погледа.

— То што тражите од мене веома је опасно и строго кажњиво — рече вртећи главом. — Ухватиће вас сигурно. А кад вас ухвате, за казну ће вас послати на Земљу, која је одавде удаљена око 70 светлосних година. То практично значи да, кад вас једном оставе на Земљи, више никада нећете моћи да се вратите натраг, јер тамо не постоје свемирске летелице. Никада више нећете видети своју породицу, нити своје пријатеље. Јесте ли спремни на такав ризик?

Арти одлучно климну главом.

— Спреман сам — рече тврдим гласом. — Родитељи су ми давно умрли, а нисам ожењен. Само да ли сте ВИ спремни на такав ризик?

Бен мирно одмахну главом.

— Ја ништа не ризикујем — рече благо. — Мене нико неће ухапсити нити осудити. Нико неће знати да сам примио мито, а ја увек могу да тврдим да сте ме силом натерали да прикажем тај филм. — Он се осмехну. — Значи, једини проблем је у цени коју сте спремни да платите.

Арти га је ћутке посматрао.

— Две хиљаде алфаксија — изусти напослетку.

Бен заврте главом.

— Три хиљаде — рече не скидајући поглед са Артија

Арти полако климну главом.

— Добро, нека буде три хиљаде. Али хоћу одмах да видим филм. Хаидемо.

Бен климну главом, али не устаде. Завали се на наслон столице и погледа Артија.

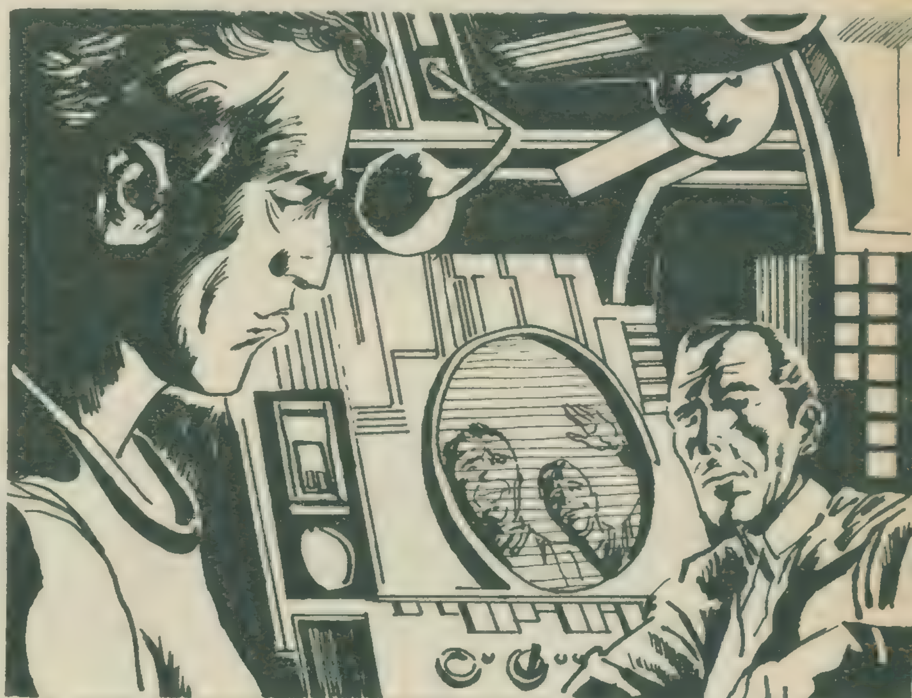
— Узгред речено, одакле вам толики новац? — упита.

— Не видим шта се то вас тиче — одврати Арти тврдо.

Бен се насмеши, али очи му остадоше хладне и одбојне.

— И те како ме се тиче — рече суво. — Не бих желео да будем ухапшен због фалсификованих или украдених новчаница. Дакле?

— Што се тога тиче, можете бити мирни. — Арти је говорио полако и разговетно. Порекло тог новца можете проверити на мом рачуну код Интерпланетарне банке. Ионако морамо отићи у банку да подигнем новац, а после ћемо отићи да ми прикажете филм. Договорено?

Бен климну главом. Одброја новац за ручак и остави га на столу. Затим обојица устадоше и изиђоше из ресторана. Нису приметили како се помакла тешка завеса која је заклањала улаз у кухињу. Иза ње изађе власник ресторана Џок са још једним омањим човеком, а за њима још један човек који је у руци држао малу ручну телевизијску камеру.

— Одавно су ми сумњива обојица — говорио је Џок омањем човеку. — Знао сам ја, инспекторе, да они нешто муте. Ето, сад имате сведоке и доказе. Нас двојица смо све чули, а и камера је такође све снимила.

ШРАФКО

Инспектор жустро климну главом.

— Хвала, Џок — рече љубазно. — Позваћу вас кад за то дође време. А сад ме извините, јер журим да их ухватим на делу.

Он махну главом човеку са камером, натаче шешир на главу и брзим корацима изиђе из ресторана.

Заборављене речи

У замраченој соби, на платну су се смењивале слике масовних битака са сликама шпијунаже и појединачних убистава. Арти је био одушевљен.

— Дивно, дивно! — узвикивао је непрестано. — Невероватно! — Он за тренутак погледа у Бена. — Нисам веровао да овако нешто постоји.

Бен слеже раменима.

— Па... и не постоји... више — рече полако. — Некада је постојало, али на Алфи Кси и осталим планетама Алфа система нигде нећете чути за реч рат или убиство. Те су ствари и као речи, и појмови, и као дела, одавно избачене из употребе. Такве су ствари непознате једној високоразвијеној цивилизацији. Оне више...

Он нагло ућута, јер се пројекција филма изненада прекиде и упали се светлост. Бен и Арти се готово истовремено окретоше према улазу. Тамо је стајала група од седам људи из Службе обезбеђења. Испред њих се налазио један омањи, проћелав човек који није био у униформи. Држећи шешир у руци, он се лако наклони Бену и Артију.

— Инспектор Марти Солард — рече пријатним гласом. — Господине Холи и господине Низен, дозволите ми да вас ухапсим због примања мита, приказивања и гледања забрањеног филмског материјала. Молим вас да пођете са мном.

Бен га погледа уплашено.

— Ја овде радим, господине инспекторе — протестовао је. — Овај гоподин ме је силом натерао...

— Како? Зар уз помоћ три хиљаде алфаксија? — прекиде га инспектор, смешећи се. — Узалуд се трудите, гоподине Холи. Чуо сам сваку реч коју сте изговорили у ресторану, а затим и у банци и овде. Осим тога, све је снимљено на магнетоскопску траку. — Он их погледа сажаљиво и натуче шешир на главу. — По мојој слободној процени, бићете протерани на земљу.

Изгнаници

Супермодерна летелица приближавала се планети Земљи носећи у својој огромној утроби десетак осуђеника са свих планета Алфа система.

Командант летелице стајао је поред командног пулта и издавао наређења операторима:

— Приближавамо се Земљи. Брзину смањити на 0,10. Укључити бочне системе кочења. Извршити припреме за укључивање гравитационог поља. — Он искључи везу и погледа монитор који је приказивао просторију у којој су се налазили осуђеници. Изненади се кад је чуо да се неко смеје.

У великој просторији, осуђеници су се различито понашали. Неки су дремали на својим лежајима, други певушили или плакали. Само су се Бен Холи и Арти Низен слатко смејали. Када је глас из звучника јавио да се приближвају Земљи, Бен и Арти су скочили и почели да грле и љубе један другог.

— Успело је, успело! — клицали су.

Остали осуђеници су их гледали не разумевајући.

— Шта вам је то успело? — упита један осуђеник.

— Што да им сада не кажемо, Арти? — упита Бен, смејући се.

— Па, реци им — одговори Арти весело.

Бен замоли за тишину, а затим поче да објашњава:

— Ви сви знате како изгледа живот на Алфи Кси, а и на осталим планетама Алфа система. Градови окружени непрозирним плочама због претераног зрачења ултраљубичастих зракова, а свуда около — гола, усијана пустиња. Вештачки дан, вештачка ноћ, вештачки ваздух, вештачка храна.

Артију и мени, то се већ одавно смучило па смо смишљали како и куда да побегнемо. Ја сам, захваљујући свом послу, успео да дођем до филмова снимљених на Земљи. На њима је приказано плаво небо, златно сунце, зелена трава и дрвеће за које ви не знате ни како изгледа јер их нема ни на једној планети Алфа система. Показао сам то Артију и одлучили смо да бежимо на Земљу. Али, како? Дуго смо размишљали о томе. Најзад, сетили смо се да осуђенике, који се тешко огреше о норме живота, шаљу за казну на Земљу. Одмах смо створили план и почели да га остварујемо. Зар примање мита и гледање забрањених филмова нису тешки греси?

Омогућили смо ресторатеру Џоку да нас пријави Служби обезбеђења, а затим смо се, наводно, упознали у његовом ресторану. Арти ми је понудио три хиљаде алфаксија за гледање неког ратног филма снимљеног на Земљи. Ја сам то прихватио и отишли смо да гледамо филм. Тамо су нас и ухапсили, а затим осудили на прогон на Земљу. — Бен се слатко насмеја. — Зар их нисмо лепо преварили?

Остали осуђеници почеше да се гласно смеју, а Арти узвикну:

— Команданте, знам да сте чули све што је Бен испричао! Што не признате да сте преварени?

Командант скрете поглед са монитора на коме је пратио Беново излагање на други монитор на коме се видела Земља — голи и усијани камен и песак. Обузе га туга.

„Сироти људи", помисли тужно. „У каквој су огромној заблуди. Они не знају да је планета Земља већ две хиљаде година само гола пустиња, усијана и окружена радијацијама. Они не знају да су људи изазвали потпуни атомски рат, уништили се међусобно и уништили сав живот на Земљи. Малобројни који су успели да побегну настанили су планете Алфа система. Они не знају да ће живети по пећинама и умирати у страшним мукама јер ће бити озрачени. Хтели су да преваре друге, а преварили су сами себе!"

Он са муком одвоји поглед од монитора и укључи везу са операторима.

— Укључите антирадијацијски систем — рече тихо, а чинило ми се да виче. — Улазимо у Земљину атмосферу.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Људима који нису даровити, а имају претензије, ништа друго не остаје него да поричу праве таленте.

(Чехов)

укрштене речи

ЗА ДАН ЈУГОСЛОВЕНСКЕ НАРОДНЕ АРМИЈЕ

1. Целокупне оружане снаге или (у неким државама) само копнена војска, у организацијском смислу означава највишу оперативну јединицу копнене војске и ратног ваздухопловства; **2.** Најмања формацијска борбена јединица од 5 до 15 војника; **3.** Град у југоисточној Босни где је 22. децембра 1941. основана Прва пролетерска бригада.

АУТОР ВЕ-МАК	1	ЗАБАВА С МАСКАМА И ИГРОМ	ОКРУГЛО ПРОЗОР (АРХИТ.)	ВИДИ! ГЛЕ!	ПОЗНАТА ГЛУМИЦА ИЛИ ПЕВАЧИЦА	СЛИКА СВЕЦА	ТОНА	БИЛО КАДА	БОЈЕ ВИНА
ПУНОМОЋЈЕ (СТР.)									
ДЕО ПЛУГА							КРИЛОВ ИВАН / РЕКА У ФИНСКОЈ		
ЗЛОВОЉАН									
ДРУГЕ				ЈЕДНА ЕЛЕКТРОДА / МЕСТО У СРЕМУ					
СНЕЖНИ ЧОВЕК С ХИМАЛАЈА					ТЕЛЕФ. ПОЗИВ		ПРВАК / МУШКО ИМЕ ОД МИЉА		
ПЛАНИНА КОД БЕОГРАДА						2		РУДАР. КРАЈ У МАКЕДОНИЈИ	
НЕБОДЕР	АВИОН ДВОКРИЛАЦ		ПРИБОР ЗА ПИС. / ДЕЛО М. КРЛЕЖЕ						
▶									РИБОЛОВАЦ
ЗНАК ИТАЛИЈЕ		3		ПРЕВРЕМЕН	ЛАКО ИСПАРЉИВА ТЕЧНОСТ / И. Њ.				
ПРЕКОПАТИ ЗЕМЉУ РИЉАЊЕМ									
СКИТАЊЕ							РЕКА У СИБИРУ / ИВАН РАОС		
ГРАД У ЈУЖНОМ ЈЕМЕНУ					ОРАНИЦА				
ПТИЦА ТРКАЧИЦА				НАСИЉЕ					

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: У, спортисти, лекарство, оператор, Биљарда, Оти, аки, л, ДО, најам, Н, пн, тама, одреди, б, Есма, Нил, болница, се, афорист, ђ, зи, атаман, танан, мало.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА", Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредници: Крнина Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	88.00	динара
6 месеци	176.00	динара
1 година	352.00	динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	176,00	динара
6 месеци	352,00	динара
1 година	704,00	динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НИП „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „Политикин забавник"

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	38.—
СР НЕМАЧКА	DM	76.—
ШВЕДСКА	Škr	167.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	164.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr	64.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун „НИП" „Политика" код ИНВЕСТ БАНКЕ — Београд на рачун 60811-620-63-257300-00054. са обавезном назнаком претплата на „Политикин забавник"

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

КОМЕ КЊИГЕ?

У име моје школе „14 октобар" из Барича и у своје име од срца те молим да ми пошаљеш адресу школе којој су потребне књиге.

Омладинска организација наше школе покренула је акцију прикупљања књига које ћемо радо поклонити школи без довољно књига.

Драгана Маринковић,
ОШ „14 октобар" Барич
11500 Обреновац

НЕКА БУДЕ ХЛЕБА!

Имам двединарку на којој је са једне стране написано ФИАТ ПАНИС, а са друге ФАО, па бих желео да знам шта то значи.

Марјан Илиевски,
Скопље

Реч је о латинској изреци fiat panis (нека буде хлеба) и скраћеници за Организацију УН за исхрану и пољопривреду — ФАО. Новчаница коју ти имаш издата је марта 1971. године у серији од 500 хиљада комада. Тог истог датума у оптицај је пуштена и се-

рија кованог новца од пет динара, а шест година касније, фебруара 1977. године, и две серије кованог новца у вредности од једног и десет динара, са идентичним натписима.

Новчанице је издала Народна банка Југославије на иницијативу Организације УН за исхрану и пољопривреду у циљу борбе против глади у свету. ФАО је специјализована агенција УН са 144 земље чланице. Наша земља је члан ове међународне организације од њеног оснивања 1945. године, а серије кованог новца чији један примерак и ти поседујеш само су једна од многобројних акција ове организације која се бори за побољшање исхране и пољопривреде у свету. Јер, у овом тренутку, око 500 милиона људи озбиљно је угрожено глађу.

ФАО у том смислу предузима и много акција, као што су пружање техничке и материјалне помоћи, предлагање савремених средстава и метода рада у пољопривреди у свим подручјима света.

ЛИКОВИ ИЗ МАШТЕ

Можеш ли ми рећи да ли су постојали Олд Шетерхенд и Винету и ко је био Олд Шетерхенд?

Миодраг Станковић,
Отона Жупанчича 40
Нови Београд

Винету и Олд Шетерхенд настали су у бујној машти немачког писца Карла Маја, творца многих

романа за децу и омладину, чија се радња обавезно догађа у неким далеким и живописним крајевима.

ТЕШКО ДО ТОКИ-ВОКИЈА

МИЛАН СТОЈАНОВИЋ из Загреба, Раднички дол 33а, ДРАГАН РЕБИЋ из Равног Села, ул. ЈНА 46, ВЛАДАН из Ниша, БИБО и СЛАВОЈКА из Сарајева, ГРУПА ЧИТАЛАЦА из Београда и многи други замолили су „Забавник" да им одговори на питање: где, како и по којој цени могу да набаве апарат токи-воки.

У нашој земљи могу се купити две врсте овог популарног апарата. Мањи токи-воки, чији је домет око 500 метара, може да се набави у комисионим радњама по цени од 150 до 200 хиљада старих динара. Ови апарати су увозни, раде на батерије од укупно 9 волти и увек се продају у пару. Међутим, купити већи и јачи токи-воки већ је теже. У продавницама „Ватроспрема" може се, по цени од 920 хиљада старих динара, на коју се додаје и 25% пореза од овог износа, набавити и пар токи-вокија ознаке Р-3006, излазне снаге од 3 W са 6 канала, али **искључиво уз дозволу Секретаријата за унутрашње послове.** Дакле, ова врста апарата, чији је домет на отвореном простору око 20 км, а у граду 10—12 км, најчешће се издаје привредним, ватрогасним, ловачким и другим организацијама за обезбеђење, а приватним лицима, због евентуалне злоупотребе и ометања радио-саобраћаја, много ређе.

ШКОЛА ЈАХАЊА

Интересује ме да ли у Београду постоји школа јахања, где се налази и какви су услови уписа.

Сандра Стефановић,
Београд

Ако желиш да учиш јахање, можеш да се јавиш Коњичком клубу „Београд", Паштровићева 2. Ча-

сови се одржавају сваког дана после подне, суботом пре и после подне, а недељом само пре подне. Деца до десет година уче јахање на понију и плаћају час 30 динара, а одрасли 40 динара.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

За сличицу број 41 серије „Авиони" дајем 40 салвета. **Зоран Алексов, 92300 Кочани, Карла Маркса 63**

Желео бих да се мењам са скупљачима стрипова. **Бранислав Мрђа, 24414 Хајдуково, Хајдуково 248**

За једну слику Душана Савића („Црвена звезда") дајем две разгледнице Темишвара или Арада и четири маркице а за металну значку нудим пет разгледница и пет маркица **Биљана Петков, 2946 Caty-Mare 2, Jud. Arad Romania**

Имамо велик број цртаних романа које бисмо желели да поклонимо: **Бобан Милојевић, Дејан Анђелић и Зоран Миленковић, VI разред, 34321 Десимировац**

За постер Бруса Лија или Џона Траволте дајем два филмска плаката. **Роберт Баљак, 51423 Раша, Истарска 25**

За металну значку дајем два Забавника или цртана романа, а мењао бих се и за маркице и хемијске оловке. **Јован Драгосавац, 21213 Змајево, Симе Шолаје 3**

За постер Здравка Чолића („специјално издање бр 1") нудим десет салвета и слике Џона Траволте. **Јасмина Кнежевић, 11272 Добановци, Стеве Јовановића 78**

WALT DISNEY
МИКИ

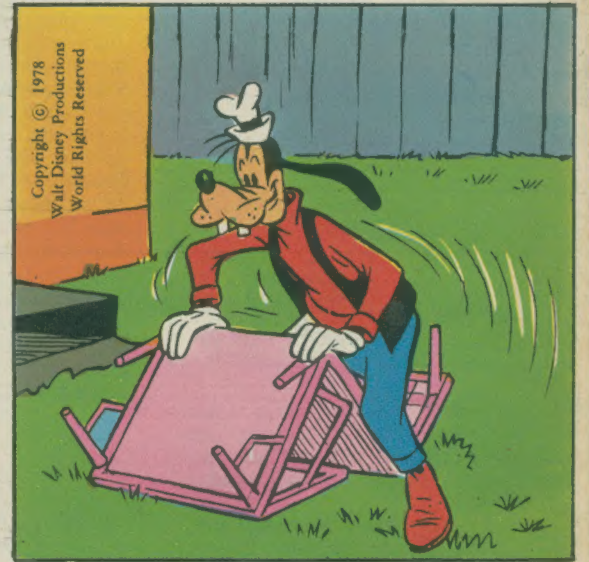

ЛЕЖАЉКА

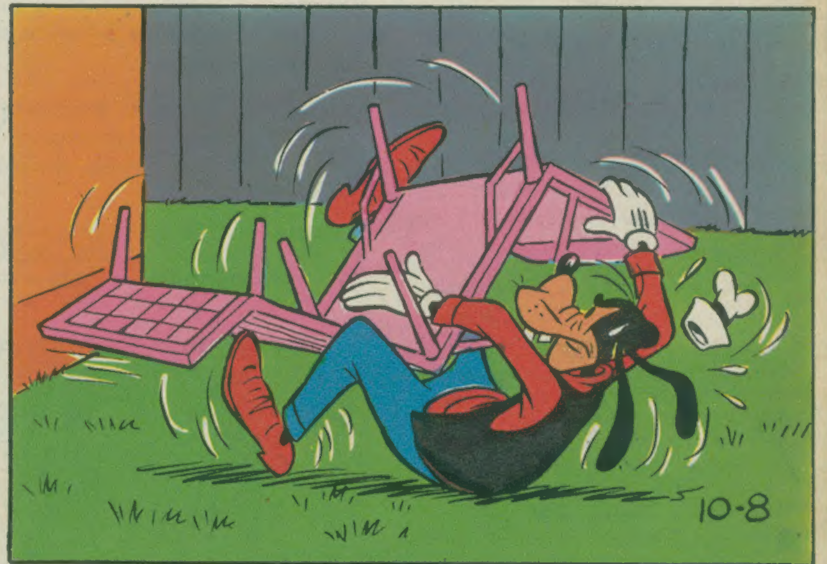

ВЕЛИКА
РАСПРОДАЈА
ПОЧИЊЕ САД

НАМЕШТАЈ
УЗЕЋУ ЈЕ!
ЛЕЖАЉКА

ЛЕЖАЉКА

Copyright © 1978
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

Distributed by King Features Syndicate.

10-8

